

**Культурно-політичний часопис для українців  
у Чеській Республіці**

Kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice

№ 12/2015-2016, рік XXIII-XXIV | č. 12/2015-2016, ročník XXIII-XXIV  
[www.ukrajinci.cz](http://www.ukrajinci.cz)

# пороги

**А також у номері:** Празький Майдан допомагає військовим та переселенцям; у Брні рекламували Україну туристичну; чеські колеги заступилися за Олега Сенцова; чеська радіопередача про національні меншини; чеські будиночки під Києвом; ужгородська радіогодина чеською мовою; розмова із Миколою Мушинкою; чесько-український календар від Олександра Дрбала; реакція на драгобратський конфлікт; Вакарчук, Порошенко та рейтинги; протести львівських шахтарів; чеські книги на українську тему та інше.



# ЗІРКОВИЙ ВЕРТЕП:

«А Ірода вже смерть чекає!»



ignis

ІДУТЬ ХЛОПЦІ...  
ІГНІС

Подаруй близьким пісню...

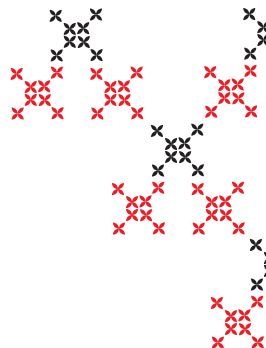
Новий компакт-диск пражького гурту «Ігніс»  
«Ідуть хлопці...»

Для читачів часопису "Пороги" за символічну ціну 100 Kč

Диск містить 12 пісень, між ними є балади «Широке болотище», «Чайка», «Сон», жартівливі пісні «Косив сіно няньо», «На Україні», «Чудо» та інші. Перша пісня платівки «Ідуть хлопці з полонини» дає відчуття, що традицію пражького гурту є кому передавати. Компакт-диск можна придбати за символічну ціну в офісі Української ініціативи в Будинку нацменшин, вул. Воцелова 3, Прага 2.

Інформація за телефоном 777/212240 або посередництвом ел. пошти [uicr@centrum.cz](mailto:uicr@centrum.cz)

Віктор **Райчинець** – ведучий проекту, аранжування, спів, гітара, бонго  
Віктор **Гвоздячук** – бас-гітара, спів  
Андрій **Козак** – баян, бас-гітара, спів  
Богдан **Райчинець** – реалізація проекту, аранжування, спів, піаніно, бас-гітара, скрипка, бонго, дрімба  
Олександр **Вісич** – класична гітара, домбра, мандола  
Світлана **Загарук** – спів  
Патріція **Козлова** – скрипка  
Ян **Вотава** – кларнет, саксофон



## Працький Майдан допомагає військовим та переселенцям

Військовий шпиталь у Житомирі отримав 650 євро, які були зібрані під час щотижневої акції «Працький Майдан» в проєкті HelpZhitomir. У лікарні вже помальовані цим коштом стіни та початі інші ремонтні роботи. Також «Працький Майдан» передав організації «Українська європейська перспектива» вантаж гуманітарної допомоги, який виїхав в Україну. Це – збірка речей для дітей воїнів АТО та переселенців із районів бойових дій. Збірка фінансів на подібні акції триває, кошти можна надсилати на рахунок 2100839777/2010. «Працький Майдан» також взяв участь у марші на честь Яна Палаха, який у 1969 році спалив себе на протест проти окупації Чехословаччини радянськими військами, «нормалізації» і поступового збайдужіння чеського суспільства. «Працький Майдан» влаштовується щонеділі на Староміській площі, інколи виключно в суботу. «Ми тут

зустрічаємо багато хороших людей, скажімо групу людей з Грузії, які висловили велику підтримку, двоє молодих українців з Києва прийшли з маленькими кроликами, і молоду українську активістку. Вона розповіла нам про ситуацію в Україні, і її розповідь дала нам таку необхідну надію. До місцевого самоврядування прийшли нові люди, яких не торкнулася корупція. Прийшли з лав добровольців патріоти, які хочуть змін. Звичайні люди починають вірити, що їх голос дійсно щось означає», – розповіла Соня Поспішілова, активістка «Працького Майдану».

На Різдво та Новий Рік акція дала «паузу», але його регулярні учасники провели акцію «Омріяне Різдво для дітей в Україні», на яку також провели фінансову збірку. На праському Майдані під пам'ятником Яна Гуса, як завжди, з'явилося карикатурне зображення Путіна з його трьома де-



Активістка Соня Поспішілова передає зібрані в Празі речі в Україну. Фото Prague Maidan Blog.

монами. Намет завжди привертає багато уваги, і учасники завжди сподіваються, що перехожі над чимось задумуються. Тут можна послухати співака Стана, підписати петицію, зробити внесок або обговорити ситуацію в Україні.

пор

## Чеські колеги заступилися за Олега Сенцова

Чеський кінематографічний та телевізійний союз FITES нагородив засудженого в Росії українського кінорежисера Олега Сенцова спеціальною премією журі. Нагороду за допомогою Amnesty International передадуть родичам Олега. Також чеські фільмари написали Сенцову відкритого листа, та відправили на адресу російської в'язниці, в якій утримується кінорежисер. Лист написаний трьома мовами, та адресований особисто в руки Олегу Сенцову. «Прийміть, будь ласка, солідарність чеських діячів кіно і телебачення. Чеський союз кіно і телебачення FITES, z. s. вже раніше виступав за Ваше звільнення з російського полону. Несправедливий арешт сміливого колеги, українського режисера, російською окупаційною владою нас дуже обурило. Надсилаємо цього відкритого листа до в'язниці та до відома влади Чеської Республіки, яка нам, за словами заступника міністра закордонних справ Якуба Кулганка, в березні 2015 року пообіцяла стежити за долею режисера Олега Сенцова, а також разом з владами країн Європейського Союзу домагатися Вашого звільнення. На превеликий жаль, ці спроби Європейського Союзу, незважаючи на протести міжнародної кінематографічної спільноти, до сьогодні не дали результатів, тому ми зібались тут та нагадуємо, що наш колега, режисер Олег Сенцов, несправедливо прожив ще одне Різдво та Новий Рік у російській в'язниці»,

– сказано у листі. Чеські колеги побажали режисерові багато сил, здоров'я та щастя в новому, 2016 році, і з нетерпінням чекають на зустріч на свободі. Листа написано у Бєроуні 16 січня 2016 року й підписано Мартіном Вадасем, головою FITES. 25 серпня 2015 року російський суд засудив українського режисера Олега Сенцова до 20 років ув'язнення в колонії суворого режиму. Активісту Олександрю Кольченку російський суд дав 10 років в'язниці. Їх засудили за звинуваченням в організації терактів в Криму. Звинувачення вони відкидають, називаючи справу політичною.

**Вл. інф.**



Олег Сенцов та Олександр Кольченко за російськими ґратами духом не падають.

## Футбол для партнерських міст

Закарпатське місто Мукачево та містечко на Височині Пелгржимов проведуть спільні спортивні турніри. Про це домовився мукачівський міський голова Андрій Балого під час переговорів із делегацією із цього чеського міста-побратима. У складі чеської делегації перебував заступник міського голови Йозеф Кох, депутат міськради Іванна Койчанова, директор початкової школи Павел Рафай, керівник міського закладу культури Мартін Еклер. Угоду про партнерство міста підписали у 2012 році і співпраця розвивається інтенсивно. Пелгржимов активно бере участь у спільних проєктах, що їх реалізують спільно Закарпаття та Височина. Під час зустрічі з міським головою Мукачева Андрієм Балогою представники чеської сторони акцентували на поглибленні міжнародних культурних та економічних зв'язків. Мова йшла також про обмін студентами та педагогами навчальних закладів. Сторони домовились організувати спільний футбольний турнір різних вікових категорій між міськими командами.

**Закарпаття он лайн**



# Ужгородська радіогодина чеською мовою

У наступному році Ужгород буде серед європейських радіоміст і складе компанію Лондону, Відню, Кракову, Берліну... Година розповідь на радіостанції «Влтава», яка спеціалізується на культурі, має розкрити чеському слухачеві принади українського обласного центру у перших місяцях 2016 року. Як розповіла редактор літературно-драматичної редакції Алена Земанчікова, цей проект існує з 2014 року і розпочався із передачі про Лондон. На кожне місто відводиться 1 година ефіру. Але, зрозуміло, що 60 хвилин – це не так і багато для висвітлення культурного життя міста із віковою традицією. Тому про конкретний населений пункт розповідають радіожурналісти, які його вже трохи знають.

Пані Алена в Ужгороді побувала 2 роки тому і знає трохи російську та українську мови, і двічі їздила творити повнішу картину для радіослухачів. Із першого візиту запам'яталися розбиті вулиці та болото на тротуарах, а вдруге були сонячні теплі дні. З колегою, журналістом та письменником Одржеєм Вацуліком, який на радіо працює з 2000 року, оглянули місто більш детально.

Чеські журналісти в Ужгороді зосередилися на мистецтві, зокрема на закарпатській школі живопису, та архітектурі. За тиждень відвідали всі музеї, Закарпатський художній інститут, музично-драматичний та ляльковий театри, філармонію, де були здивовані дешевизною квитків на вистави та концерти, греко-католицький кафедральний собор, Горянську ротонду (вражені старими фресками та архітектурою), Ужгородський та Невицький замки, обласну бібліотеку, видавництво «Гражда» та міжгірську Колочаву. Фахові екскурсії містом для гостей провели мистецтвознавці Михайло Сирохман та Михайло Приймич, історик Йосип Кобаль. «Працювати із місцевими знавцями було легко, – каже пані Алена. – Про закарпатську школу живопису ми знали давно, вона відома

в Чехії і відноситься до середньоевропейських понять. Чеські інтелектуали знають прізвища трьох її представників. А щоб висвітлити постать одного із її основоположників – Адальберта Ерделі – навіть зробили окремий візит до Ужгорода, щоб подивитися виставу про маестро «В Парижі гарне літо...» Олександра Гавроша у Закарпатському облмуздрамтеатрі». Її найбільше цікавило у виставі те фаустівське прагнення митця до досконалості та його конфлікт зі світом. Художник не зумів пристосуватися до реальності, до тодішньої влади і до того, що від нього вимагали. Багато чеських художників також пережило цю трагедію, наприклад, відомий чеський кубіст Еміл Філа – його життя закінчилося подібно до Ерделі, можливо, що вони й були знайомі.

Онджей Вацулік зазначає, що жити «за режиму» було важко всім. Але важливо те, що людина зуміла пробитися своїм талантом із карпатських гір до європейського контексту мистецтва. В той же час він дивується, чому уже за незалежної України не відкрили музей відомого художнику, тим більше, що дім, в якому він жив, ще існує... Попри певні незрозумілі моменти, син відомого чеського письменника Людвіка Вацуліка бачить в Ужгороді багато милого і романтичного: невпорядкованість, недоторканість природи і старих будинків. Такого в Чехії вже нема практично. А в той же час деякі інституції – повністю на європейському рівні. Наприклад, Закарпатська обласна бібліотека не поступається німецькій книгозбірні. Вважає, що це великий поступ до Європи. Але найбільше журналістів здивувало турботливе та доброзичливе ставлення ужгородців до них. «В Чехії до нас би з такою турботою і увагою не ставилися, не проводили би стільки часу з нами, як це зробили ужгородці. Чужі люди, дуже скромні і симпатичні, які цю передачу і не почують, старалися нам професійно роз-



О. Вацулік та А. Земанчікова під час візиту до Закарпатської обласної бібліотеки в Ужгороді.

повісти про все, що нас цікавило. За це ми їм дуже вдячні!», – ділиться враженнями письменник. Під час відвідин бібліотеки літератори ознайомилися із чеськими фондами та діяльністю Українсько-чеського інтелектуального клубу ім. І. Олбрахта, і при наступному візиті привезли в подарунок більше десятка книг якісної чеської літератури.

До літературної частини відрядження чехів додалася і Колочава. Вразило журналістів те, що село у місцевих музеях збереглося таким, як його описує чеський письменник Іван Олбрахт у своїх репортажах (чехи привезли із собою твори земляка і перечитували вечорами для порівняння), і що Олбрахт так шанується на Закарпатті. Мало хто із письменників такої шани удостоївся взагалі. А от дорожка до оспіваної Колочави викликала ряд запитань: чеським гостям невтямки, чому влада не інвестує до прекрасних Карпатських гір, у дороги, якими б було можна туди добратися.

Яким постане Ужгород для чеських радіослухачів – дізнаємося уже незабаром. Можливо, що ужгородці також відкриють для себе рідне місто по-новому.

**Оксана Чужа**

## Помолилися за соборність

В День соборності України 22 січня 2016 року громада та співробітники посольства України запалили свічки й поклали квіти до монументу «Мати Україна своїм сином» на Олшанському кладовищі у Празі. Отець Василь Сливоцький з греко-католицької церкви святого Клементина відслужив панахиду за полеглими у визвольних змаганнях за Соборну Україну, у тому числі за загиблими два роки тому на київському Майдані людьми та цивільними

військовими, які віддали життя у теперішньому конфлікті із російськими терористами й окупантами на сході України. На цьому цвинтарі поховані представники Української й Західноукраїнської Народних Республік, про об'єднання яких оголосили 22 січня 1919 року, а також видатні представники української діаспори у Чехії. Зокрема, і поет та письменник Олександр Олесь. На завершення заходу учасники заспівали український славень.

**Михайло Топорів**



## Радіопередача про меншини



Чеське радіо «Плюс» запустило 2 листопада 2015 року передачу про національні меншини та для них. Її назва – «Між нами». Час трансляції – щосуботи, завжди від 15:10 до 15:30. Можна це радіо слухати в Празі і в Брні на частоті 92,6 МГц, у Пльзні на частоті 93,3 МГц, або в інтернеті за адресою [http://www.rozhlas.cz/plus/porady/\\_porad/101655](http://www.rozhlas.cz/plus/porady/_porad/101655), де доступний і архів передач.

У журналі слухачі зустрінуться не тільки з винятковими особистостями, але й ознайомляться із культурними традиціями та діяльністю об'єднань. Це – унікальна програма в чеському ефірі. Чимало представників національних меншин живуть у Чехії протягом кількох поколінь або лише кілька років, але є вже тут вдома. Чому вони вибирають чеське середовище, які звичаї і традиції вони привезли зі своєї країни? Чи вдалося їм продовжити свою професійну кар'єру, або повинні були все докорінно змінити? Як вони живуть і як їх суспільство сприймає? 20 хвилин журналу, який готує Таяна Ґашпаровіч-Манчалова, також заведуть на виставки, підписання книжок, концерти, фестивалі, цікаві дебати та інші акції окремих меншин.

Чеська Республіка визнає у себе 14 нацменшин, з яких тільки чотири мають регулярну трансляцію у чеському радіо. Інші десять меншин заповнюватимуть прогалину завдяки передачі «Між нами». Створення програми було ініційоване урядовою Радою у справах національних меншин у співпраці з представниками різних меншин. Поруч із телепередачею ЧТ «Бабілон», це – ще один спосіб, як наблизити етнічні меншини до ширшої аудиторії. Передача тільки починає діяльність, але інтерес розповідати про національні меншини у позитивному руслі дуже великий. Можна сподіватися, що й українська громада плідно співпрацюватиме із чеським радіо та телебаченням, щоб досягти бажаної мети.

Вл. інф.

## Чеські будиночки під Києвом

Чеська приватна фірма допомагає внутрішнім переселенцям. 20 січня 2016 року було урочисто відкрито два новозбудовані корпуси модульних будинків у селі Петрівка Київської області, де розташовуватиметься тимчасовий соціальний притулок для переселенців зі сходу України. Ці будинки за власний кошт у розмірі 160 тисяч євро побудувало чеське товариство з обмеженою відповідальністю «Кома Модулар». Директор фірми Станіслав Мартинець особисто приїхав відкрити будинки та привітати сім родин із Криму та Донбасу, які поселились тут. Гуманітарна організація «Діаконіє» стояла біля витоків цієї ідеї. Українська організація «Отчий дім» вже кілька років співпрацює з «Діаконіє» й активно долучається до підтримки родинам вимушених переселенців зі сходу України, у яких є діти. Чеський посол в Україні Іван Почух також взяв участь у урочистостях. Ці нові будинки допоможуть родинам віднайти новий дім і такий необхідний затишок після вимушеної розлуки з рідними закутками внаслідок військового конфлікту й окупації. Цей проект є яскравим прикладом успішної співпраці чеських та українських неурядових організацій, безкорисливості, людської солідарності та бажання допомогти з боку чеської фірми.

МЗС ЧР



*Під час будівництва чеських будиночків для переселенців на Київщині.*

## У Брні рекламували Україну туристичну



Україна презентувала свої туристичні можливості під час міжнародних виставок Go та Regiontour у моравському місті Брно. Протягом 14-17 січня тут відбулися виставки, присвячені розвитку туризму. Участь у їхній роботі взяли туристичні підприємства, організації, представники органів влади та автоперевізники. У роботі українського павільйону взяли участь управління туризму і курортів Закарпатської ОДА, Спілка сприяння розвитку сільського туризму Закарпаття, Інформаційно-аналітична служба «Європейсько-східний діалог» (Прага), а також заочно – туристичні підприємства та сільські садиби. Місто Харків як місто-побратим Брна так само взяло участь у роботі виставки. Також виступив місцевий фольклорний колектив «Господарочка».

Виставковий стенд України відвідали кілька тисяч туристів, які отримали чимало інформації про туристичний потенціал не лише Закарпатської області. Представники управління туризму провели ряд офіційних зустрічей, зокрема, з гетьманом краю Височина та консулом України у місті Брно. Також відбулись презентації туристичного потенціалу Закарпатської області й України загалом, сільського туризму, маркування туристичних маршрутів тощо. З головної сцени організатори ознайомили учасників виставки із культурним різноманіттям України. За результатами поїздки плануються два рекламні тури (по одному в кожній країні) для представників туристичного бізнесу та засобів масової інформації в квітні та вересні цього року.

Юрій Ключівський

**gd3**

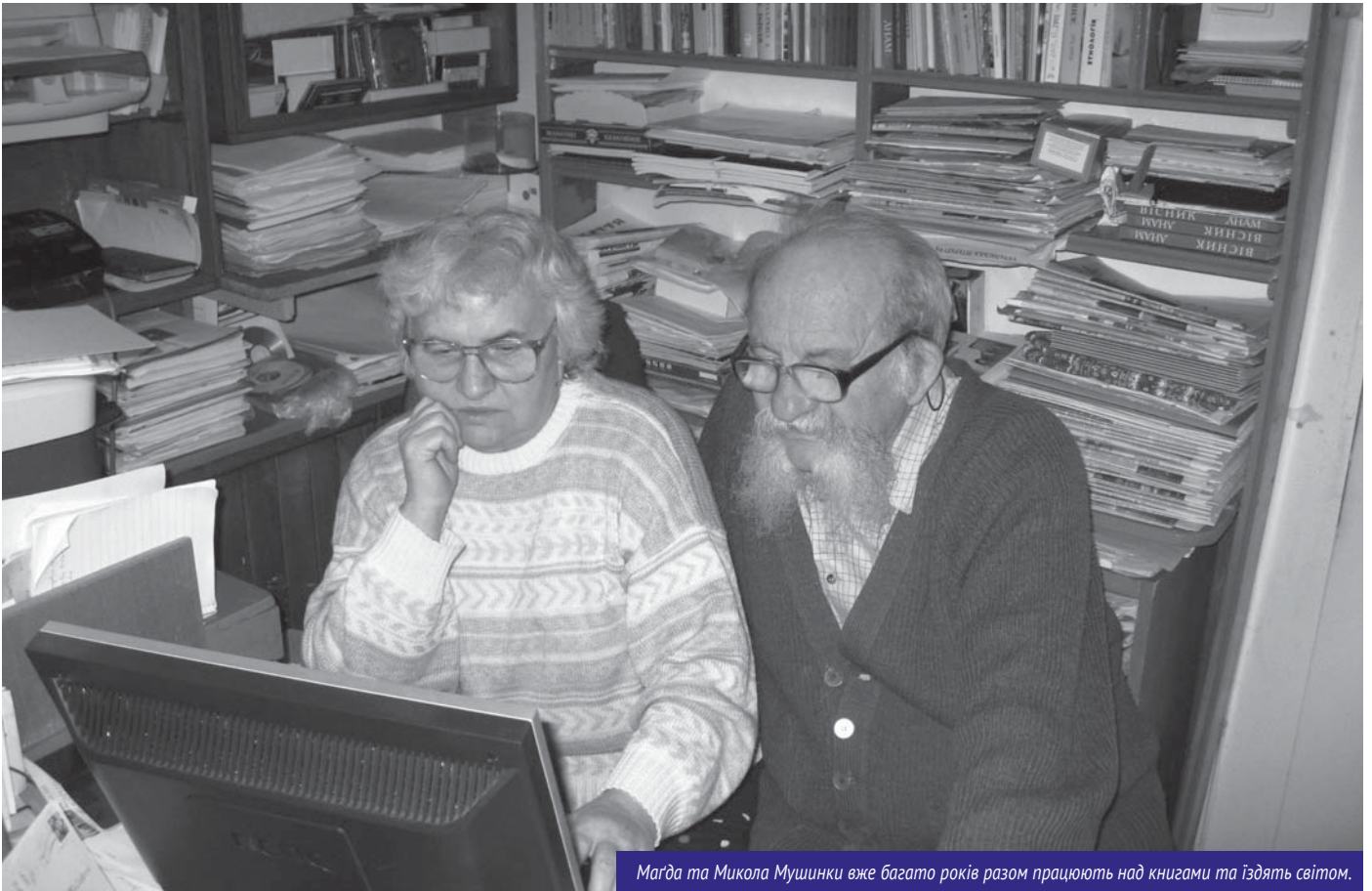
Vizitky, logotypy,  
webové stránky  
pro Vaši firmu

[www.gd3.cz](http://www.gd3.cz)



# «Від України ми вже не відречемося»

Розмова з академіком Миколою  
Мушинкою до його ювілею



Магда та Микола Мушинки вже багато років разом працюють над книгами та їздять світом.

**Микола Мушинка – один з останніх українських «могіканів» на Словаччині. Потужна генерація українців цієї країни, яка була найсильнішою чи не в усій Європі, потрохи відходить. На зміну їм приходять... тотальне пословачення. Саме це і було темою нашої розмови.**

Академік Національної академії наук України із Пряшева відзначить невдовзі своє 80-ліття. Тож ми не могли не поцікавитися і щоденним життям відомого фольклориста та літературознавця.

**Пане Миколо, як і коли прийшло до Вас національне самоусвідомлення?**

Воно було з дитинства. Батько ще в дошкільному віці брав мене на ярмарки до Бардієва, які відбувалися щосереді. А там, як в Остапа Вишні, все мукало, хрюкало, мекало, кудкудакало, а люди говорили інакше, ніж у моєму рідному селі Курові. «Чому це так?» – питав я у тата – «Бо вони католики й говорять по-словацьки». – «А ми хто?» – «А ми – руснаки». У Пряшівській російській гімназії, куди батько 1947 року привіз мене десятирічним хлопчиком, мене переконали, що русини – це те саме, що «руські». І я (як і вся моя генерація) вважав себе «руським» (росіянином). В гімназії ми вивчали російську мову і літературу, а українського літературного слова зовсім не чули. Та в 1953 році влада перейменувала російську гімназію на українську одинадцятирічку і нас змусили вивчати українську мову і літературу. Майже щозими в ті важкі післявоєнні роки

в нас були т.зв. «вугільні канікули». Через брак палива нас на два тижні, а інколи й на місяць, відправляли додому. До нашої сільської хати щовечора збиралося по 8-10 суїдок з куділлю (щоб дома заощадити нафту). Жінки пряли, а я дослухався до їхніх розмов і при нафтовій лампі завжди щось читав. «Ану, Миколо, прочитай і нам щось із тих книжок», – просили жінки. Я читаю Пушкіна, Некрасова, Маяковського – вони нічого не розуміють. Одного разу я прочитав їм «Катерину» Шевченка. Всі затихли і почали плакати. На другий вечір прийшло їм ще більше: «Ану, Миколо, прочитай нам іще з тої книжки, што по-нашому». Я їм читаю «Тополю», «Наймичку», а вони знову тихцем слюзи втирають. Усе розуміють. «То який же я росіянин, коли рідна мати мою російську мову не розуміє? – міркував я. – А мову Шевченка вважає «нашою». Я почав глибше вивчати українську мову, літературу, історію і прийшов до переконання, що ми є українцями. Та справжнім українцем я став лише в Празі під значним впливом свого професора Івана Панькевича, який спрямував мене на вивчення фольклору мого рідного краю.

**Як би Ви охарактеризували еволюцію українців Словаччини від першопочатків до нині?**

Немає жодного сумніву, що основна частина українського населення прибула на Пряшівщину в часі т.зв. «волоської», тобто «пастушої» (не румунської!) колонізації – в 13-17 століттях зі сходу, тобто з території

нинішньої України (хоч поодинокі «руські» поселення тут існували ще до приходу мадярів у 9-10 столітті). Прибули вони під етнонімом русини, який тоді був притаманний для всієї Русі (Київської, Галицької, Карпатської). Основним їхнім заняттям було вівчарство. Місцева шляхта, в основному угорська, їх приймала на рідко заселені простори і на певний час звільняла від податків, бо пастухи випалюванням лісів і кошаруванням перетворювали дикі хащі на врожайну землю. Та коли землевласник захотів їх закріпачити, вони цілими громадами переселялися далі на захід або на північ (на територію Лемківщини) – до іншого пана, який так само надавав їм «волю». Але врешті-решт їх таки зупинили і закріпачили. Свій протест проти кріпацтва русини висловлювали опришківським рухом та численними повстаннями. Їхнім культурним центром був василіанський монастир у Красному Броді біля Меджилабірців, спочатку православний, пізніше (після Ужгородської унії 1646 року) – греко-католицький. Уся їхня культура була спрямована на Київ, Львів, Ужгород. Звідти вони одержували церковні книги, ікони. В XX столітті русини нинішньої Словаччини прожили в п'яти державах, не покидаючи своїх поселень (яких нараховувалося понад 250): до 1918 року – в Австро-Угорщині; до 1939 – в «першій» Чехословаччині; до 1945 – в Словацькому штаті (державі); до 1992 – в «другій» Чехословаччині; від 1 січня 1993 року – в Словацькій Республіці.



Сім'я М. Мушинки: син Ігор, дружина Магда, Микола, син Олесь, внучка Михаела, внук Юрій, внучка Марія (Рія).

публіці. І кожна з цих держав намагалася їх асимілювати. Та ми вижили. Досі в 230 селах Пряшівщини народ розмовляє лемківською або бойківською говіркою української мови. Як довго це триватиме – невідомо.

#### Як би Ви охарактеризували цю еволюцію на прикладі вашого рідного села Курів?

Перша згадка про Курів, що знаходиться на самому кордоні з Польщею, є з 1332 року. Тоді село було римо-католицьким, заселеним правдоподібно поляками. Мало римо-католицького священника і платило податок до папської каси. Моя бабуся по батькові називалася «Дзямба» (Дзюба) і була римо-католичкою із сусіднього «католицького» села Габольтова. Вийшовши заміж за мого діда, стала русинкою і греко-католичкою. В «руському» дусі вихувала своїх сімох дітей і п'ятеро внуків. Населення в селі кілька разів міннялося. В 16 столітті до села прибула велика група русинів зі сходу, і в 17 столітті вони вже становили більшість. Побудували православну церкву і мали православного попа. Римо-католицького плебана в селі вже не було, хоч костюл залишився. Селяни були закріпачені за Маковицьким панством. У 1490 році на Бардіїв і околицю напало польське військо, і за три роки Курів майже повністю вилюднівся. В 1492 році в селі залишилося лише вісім хат, та й з них заселені були лише чотири. В 1618 році у селі вже були 52 хати, причому в одній хаті жило й по кілька сімей. З цього року маємо точний іменний список селян – підданих Маковицького панства. З них лише одне прізвище залишилося в селі до

сьогодні. У 1773 році Курів згадується як село зі словацько-руською мовою. В 1806 році досліджувалась релігія і мова церковних проповідей кожного села в Австро-Угорській імперії. В Курові тоді жило 457 греко-католиків (70 греко-католицьких подружніх пар та сім змішаних із римо-католиками). Мова проповідей – чисто руська. 1910 року в Курові було 505 людей, з них – 475 русинів (94,06 %) і жодного словака. В 1921 році 517 людей, з них – 388 записалося русинами, а 110 – словаками. В 1930 – 603 жителів (552 русинів і 37 словаків), в 1980 році – 309 українців і 264 словаків. При останньому переписі населення 2001 року із 546 жителів вже 356 людей записалося словаками, 76 – русинами, а лише 13 – українцями. До 1995 року в початковій школі (1-4 класи) мова навчання була українською, а учнів старших класів державний автобус завозив до сусіднього словацького села Габольтова, де школа була словацькомовною, однак українська мова до 2000-го року викладалася як предмет. Останніх п'ятнадцять років ні в Курові, ні в Габольтові української мови нема. Нинішнє молоде покоління, на жаль, вже азбуки не знає. Багато з них навіть до батьків звертається по-словацьки.

Монографію про своє рідне село я змушений був написати по-словацьки, бо українською її би прочитало декілька односельців. А 1500 її примірників словацькою мовою розійшлося протягом кількох тижнів. В книжці я намагався пояснити землякам, хто вони і чий вони діти. Та практичних результатів вона, на жаль, не принесла. В Курові є три молоді невістки з України

– зразкові дружини, матері й господині. Але всі намагаються чим швидше пословачитися. І ще: в Курові є три діючі храми – римо-католицький, греко-католицький і православний. І жодних міжконфесійних конфліктів немає.

#### Наскільки помітними є українці в Словаччині?

Є багато вихідців з українських сіл, які працюють в різних словацьких установах на високих посадах: професори університетів, визначні вчені, академіки, артисти, журналісти, лікарі, інженери, директори заводів, багаті підприємці. Є навіть депутати парламенту русько-українського походження. Та майже всі ці люди назовні виступають як словаки, і такими їх вважає словацьке суспільство. До української та русинської національності голоситься лише невеличка група гуманітарної інтелігенції, та й вони зі своїми дітьми та внуками говорять переважно по-словацьки. В Словаччині (на відміну від України та інших країн) існує якесь незрозуміле упередження до національних меншин: угорців, ромів, українців.

#### Що буде з українцями Словаччини через 20-40-60 років?

Через 20 років нинішня «молода» словацькомовна генерація стане «середньою», через 40 – і середня стане «старшою», а через 60 років у Словаччині не буде вже ні українських, ні русинських сіл. У майже кожному, або у переважній більшості з них населення буде говорити словацькою літературною мовою, тоді як в сусідніх словацьких селах люди і надалі говоритимуть шариською та земплинською говіркою





словацької мови. Якщо не настануть радикальні зміни (а їх важко передбачити), то через півстоліття у Словаччині не буде ні русинів, ні українців – як національних меншин, а залишаться «словаки русько-українського походження».

#### **Кажуть, що Ви – «всеїдний», тобто займаєтесь багатьма і дуже різними справами...**

Це – правда. Я стараюся надолужувати прогалини в кількох галузях україністики та карпатистики. Завжди намагаюся писати про нові або призабуті теми, знайомити читачів з невідомими їм іменами, установами та подіями. Отже, доводиться писати про історію, етнологію, літературу, мову, образотворче мистецтво, культурологію, музейництво, театр і навіть про діячів таких віддалених галузей як географія, правознавство, музика, природознавство та технічні науки. Не намагаюся проникнути в глибину жодної з цих галузей, а лише звернути увагу дослідників та широкої громадськості на невідомі або несправедливо призабуті імена та явища, часто загальноукраїнського значення.

#### **Все-таки, яка головна праця Вашого життя?**

Важко сказати. Найбільше уваги я присвятив фольклору русинів-українців Словаччини. Тут на перше місце я би поставив антологію «З глибини віків» (Пряшів, 1967) та монографію «Народна культура південних лемків» (Нью-Йорк, 1988). З персональних монографій я би назвав чотири книжки про фольклориста Володимира Гнатюка, монографії про мистецтвознавця Володимира Січинського, юриста Станіслава Дністрянського, політика Степана Ключурака, мовознавців Івана Панькевича та Івана Зілінського, три книжки про Музей визвольної боротьби України в Празі, альбом «Екслібриси шестидесятників» (Бавнд-Брук, 1987) та кілька інших.

#### **Що би Ви в житті зробили не так?**

Мабуть, не одружився би в такому ранньому віці, бо «студентські» подружжя мало коли витримують пробу часу. Так воно було й у мене. Все інше я би зробив так, як зробив.

#### **Звідки взялися Ваші знамениті вуса?**

Коли на початку 70-х років минулого століття мене звільнили з роботи у Пряшів-

ському університеті і суворо заборонили друкуватися та займати будь-яку посаду, пов'язану з працею з людьми (щоб я, не дай Боже, не переносив на них свої «контрреволюційні» погляди), я найнявся пастухом в щойно заснованому колгоспі рідного села Курова. Там я з подружжям учителів місцевої української школи Марією та Іваном Половцями заснував фольклорну групу «Курівчанин», для якої складав програми, побудовані на основі місцевого фольклору, який я добре знав не лише як уродженець села, але і як фольклорист із дипломом доктора філософії і кандидата філологічних наук. І в кожній цій програмі, одягнувшись у дідову свиту (чугу) і батькові сукенні штани (холошні), камізьку (брушляк), баранкову шапку та постולי (бочкори), я виконував роль головного героя – старого досвідченого дідуса, який розповідає молодим, «як то було колись». З цими програмами ми завойовували перші місця на загальнословацьких і міжнародних фестивалях. Мені (та не лише мені) було ніяково, що я, «голобородько» (тоді мені було 33), – і граю старого діда. До такої ролі годилися би вуса. І я їх запустив. І вже майже 40 років не можу розлучитися з ними, хоч дружині вони анітрохи не подобаються. Та, мабуть, із ними і опустять мене в могилу, бо на старість не хочеться міняти фізіономію.

#### **Який день вважаєте найщасливішим?**

Північ 21 березня 1965 року, коли я вперше поцілував свою нинішню дружину.

#### **А який найсумніший?**

30 серпня 1981 року, коли працівники кошицької державної безпеки забрали в мене службовий паспорт (виданий Словацькою академією наук у Братиславі), з яким я мав наступного дня летіти в канадський Едмонтон, де вже була для мене резервована посада гостюючого професора. Замість професорської кафедри я до червня 1990 року змушений був працювати кочегаром квартирнього управління.

#### **Яким був найкращий подарунок на Ваше 70-річчя?**

Коли автобусом з Курова до Пряшева приїхав привітати мене весь колектив «Курівчанина» зі спеціальною програмою про моє життя.

#### **Що для Вас є «допінгом»?**

Останній термін здачі матеріалу до друку. А як би Ви охарактеризували самого себе? Двоюрідна сестра з Канади Зузька назвала мене «забудькуватим професором». І я погоджуюся з такою характеристикою, бо і справді весь час чогось не встигаю і щось забуваю.

#### **За що Вас сварить дружина, діти, колеги, сусіди, недоброзичливці?**

Дружина – за неохайність в одяганні, діти – що беру на свої плечі забагато праці і не дбаю про здоров'я, колеги – що не пишу похвальні статті про них та не рецензую їхні твори. З сусідами я ще не посварився, а недоброзичливці лають за все, що роблю і пишу, хоч майже нічого того, що я пишу, вони не читають.

#### **Чи щаслива Ви людина?**

Навіть дуже щаслива. Маю професію, яка є моїм гобі. Роблю лише те, що мені хочеться і що мене тішить. Маю чудову дружину, трьох добре забезпечених синів і п'ятеро внуків. Та і ми з дружиною забезпечені непогано. Маю власну стріху над головою, сад, поважну бібліотеку, непоганий архів та добрих друзів й однодумців вдома, в Україні та у світі.

#### **Який найкращий комплімент чули Ви у житті?**

«Діду, я пишався Тобою, коли ти на уроці краєзнавства в нашому класі розповів про фольклор і про себе», – сказав мені онук Юрко, семикласник Пряшівської об'єднаної школи імені Тараса Шевченка.

#### **Як працюєте? Розкажіть про свою творчу кухню? Яким чином вдається так багато зробити?**

Для наукової роботи я маю ідеальні умови. Приживившись до дружини, я над їхнім двоповерховим будиночком побудував мансарду, яку перетворив у свій робочий кабінет з бібліотекою, що нині нараховує понад 20 000 одиниць. Із кухнею і дитячою кімнатою я був зв'язаний телефоном. Коли сини одружилися і повилітали з батьківської хати, їхню дитячу кімнату я перетворив у свій другий робочий кабінет. Сини обладнали його комп'ютерною технікою, якою бездоганно орудує дружина, бо я цього не вмію. Вона на комп'ютері переписує всі мої роботи, укладає мою бібліо-



Микола Мушинка у лемківському одязі, Тернопільщина, серпень 2015 року.

графію, веде кореспонденцію, нагадує всі мої обіцянки і суворо вимагає дотримання їх. У нагороду за це я всюди тягну її з собою. А вона, як і я, любить подорожувати. До Державної наукової бібліотеки маємо чотири хвилини ходу, до факультетської – десять хвилин. Все під рукою. Будучи пенсіонером, я зовсім змінив режим дня. Починаю працювати з дев'ятої-десятої години ранку і до обіду. Після обіду лягаю спати на годину-дві. Потім працюю до сьомої вечора. Точно о сьомій дружина кличе до вечері. За накритим столом ми цілу годину дивимося словацькі теленовини, наступну годину – українське телебачення (маємо 12 українських супутникових каналів). Інколи ще й якийсь цікавий телефільм. Працюю до 11-12 години ночі. О 3-4 ночі прокидаюся, і працюю до 6 години ранку. О 6-й знов лягаю на дві години. Це – ідеальний режим дня, який майже ніколи не дотримую, бо майже щодня хтось до нас приходять (рідня, студенти, аспіранти, закордонні гості), або ми кудись ідемо (лекції, семінари, конференції, наради, театральні вистави, зустрічі з друзями).

#### Ваша філософія життя?

Навіть із найскладнішої ситуації знаходити вихід. Працювати так, щоби твоя праця була корисна людям і ти мав із неї задоволення.

#### Як Ви оцінюєте політичну ситуацію в Україні?

Пригадую, як кілька років тому подзвонив мені з Курова двоюрідний брат Іван Буйда (співзасновник колективу «Курівчанин» та колишній член Президії ЦК КСУТ): «Миколо, ти хочеш, щоби ми були українцями, вивчали українську мову, а більша половина громадян України бажає, щоб державною мовою була російська?» Я пояснюю йому, що це не зовсім так. А він мені: «Як не так? Президентом України демократичним способом обрано Януковича, який запровадження «другої державної мови» поставив в основу своєї передвиборчої програми. І більшість українців віддала голоси йому. Президент, довідавшись про перемогу, свою подяку українському народові виголосив не рідною українською мовою, а... російською. Та коли президент України соромиться рідної мови, то що ти хочеш від нас, русинів-українців у Словаччині?» Я змушений був погодитися з тим простим

робітником. Для русинів-українців Словаччини Україна не була «привабливою» країною. Але якби там не було, ми вже від України не відречемося.

#### Але, зрештою, того президента два роки тому у результаті Євромайдану усунули з посади, він переховується у тій же Росії... Як це все вплинуло на Словаччину загалом та русинів-українців, зокрема?

Для громадян Словаччини (як і для громадян решти західних країн) Радянський Союз ототожнювався з поняттям «Росія» (Rusko) і після його розпаду та виникнення незалежних держав на його розвалинах. Пересічний словак, повертаючись із Києва, Львова або Ужгорода на питання «Де ти побував?» не задумуючись відповісти: «В Росії (v Rusku)». Після Євромайдану він (пересічний словак) вже бачить, що Росія і Україна – дві різні країни (як Чехія і Словаччина) і вже не сплутає їх. На жаль, до України він як і раніше ставиться з певним застереженням і недовіряє, викликаним до значної міри російською антиукраїнською пропагандою, яка національно свідомих українців (що 2014 року масово вийшла на Майдан протестувати проти проросійської політики Януковича) вважає «фашистами», «нацистами» та «бандерівцями», приписуючи останнім ці найгірші злочини, більшість яких у перші післявоєнні роки скоїли т. зв. «псевдобандерівські частини» Червоної армії та військ Міністерства внутрішніх справ СРСР. Ця антиукраїнська і пропутінська пропаганда, підтримувана і деякими словацькими масмедіями та політиками, вплинула і на значну частину русинів-українців, які наприклад, і досі вірять, що нелюдське замордування одинадцятьох євреїв у селі Колбасів Гуменського округу в грудні 1945 року здійснили бандерівці, хоч нині не лише жителі села, але й історики заперечують це твердження. Це був до неба волаючий злочин одної з псевдобандерівських груп, спрямованих на викликання ненависті населення Чехословаччини до воїнів УПА, які боролися за свободу і незалежність України, і хотіли через територію Чехословаччини потрапити у західні країни. Мети було досягнуто! Більшість русинів-українців Словаччини ще й зараз ототожнює національність з державною приналежністю: «Живу у Словаччині, отже я є словаком. Цю державу вважаю своєю батьківщиною, бо тут століттями жили мої предки». Та я вірю, що коли Україна увійде в Європейський Союз (а я твердо переконаний, що так і станеться, бо вона споконвіку була європейською країною), потім і русини-українці Словаччини будуть гордо декларувати українську національність, бо русини й українці одне і те саме, лише перший етнонім давніший, другий – новіший.

**Дуже Вам дякую, пане Миколо, за приємну й змістовну розмову, сил Вам і наснаги до Вашого 80-ліття!**

Доктор Микола Іванович Мушинка народився 20 лютого 1936 року у селі Курів, Бардіївського округу. Фольклорист та українознавець, мистецтвознавець, літературознавець, бібліограф, дисидент. Кандидат (з 1967 року) і доктор філологічних наук (з 1992 року). Дійсний член Наукового Товариства Шевченка (з 1989 року), іноземний академік Національної Академії наук України (з 1997 року). Досліджує лемківський фольклор в Югославії, Румунії, Польщі, Україні, Західній Чехії та Моравії, українсько-словацькі літературні зв'язки.

Закінчив «Руську гімназію» у Пряшеві та Карлів університет у Празі. З 1960 року працював у кабінеті україністики Кошицького університету (Пряшів). Вчився в аспірантурі у Празькому та Київському університетах. У 1967 році здобув ступінь кандидата наук, але був висланий із СРСР через контакти із дисидентами. Оpubлікував понад 200 наукових робіт, науково-популярних статей, рецензій (розвідки про В.Гнатюка, Ф.Колессу, Ф.Главачека та інших). Допомігав створювати експозицію музею Володимира Гнатюка, спорудити пам'ятник на запуській могилі Володимира Гнатюка у Львові. За протест проти введення військ Варшавського договору в Чехословаччину зазнав переслідувань (1968), був відлучений від наукового і літературного життя. За спілкування з дисидентами був звільнений у 1971 році та змушений був працювати пастухом, кочегаром (1972-1990 роки). У 1990 році був реабілітований та повернувся до Пряшівського університету. У 1991 році Мушинку поновили у роботі в Пряшівському університеті. У 1992 році захистив докторську дисертацію в Києві в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського. Збирає і досліджує фольклор українського населення Східної Словаччини. У 1991 році був обраний професором УВУ в Мюнхені, почесний професор Кам'янець-Подільського державного університету, почесний доктор наук Ужгородського національного університету. Автор більше 1000 статей, 350 рецензій, 50 книг: «З українського фольклору Східної Словаччини», «Фольклор русинів Войводини», «Українська усна словесність» та інших. Окремі видання: «Фольклор Пряшівщини в працях українських та російських вчених», «Флоріан Заплетал – маловідомий чеський дослідник сакральної архітектури Закарпаття», «Колеса крутяться... Книга I: Спогади», «Лицар волі. Життя і політично-громадська діяльність Степана Ключурака», «Музей визвольної боротьби України в Празі та доля його фондів» та багатьох інших. Лауреат премій ім. П. Чубинського, І. Франка, Д. Нитченка, В. Гренджі-Донського, румунської премії «Корона Карпатика».

# Свідок Піддуклянщини

«Немає смерті там, де життя наповнене працею, любов'ю і самовідданістю!»,  
- казав Іван Гуменик, український активіст у Словаччині (1926-2007)

ТЕКСТ: Михаела МУШИНКА

**Нещодавно минуло дев'яносто років від дня народження дипломата, публіциста та активного культурно-політичного діяча Пряшівщини, доктора права Івана Гуменика.**

Він народився в селі Вишній Орлик на Свидниччині (Словаччина). Хлопцеві з бідної багаточленної сім'ї, який виростав у важких соціально-економічних умовах, на відміну від багатьох ровесників, вдалося змінити свою долю, і працелюбивістю, невтомним характером досягти доволі високого суспільного посту. Його шлях розпочався у початковій школі в селі Туря-Поляна на Закарпатті, і продовжувався у Державній руській гімназії в Ужгороді. Середню освіту Іван Гуменик закінчив аж після Другої світової війни, у Пряшівській руській гімназії.

Будучи студентом, він брав активну участь у суспільно-громадській праці й бачив погані життєві умови і недобрий економічний стан краю. Тому в молодому віці вирішив зробити максимум для кращої долі піддуклянського краю. У 50-тих роках він закінчив Юридичний факультет Карлового університету та Вищу школу політичних і господарських наук у Празі. Згодом активно працював на відновлювані соціальних та економічних умов населення піддуклянського краю – спершу у функції інструктора для Пряшівського та Кошицького країв у Комісії внутрішніх справ у Братиславі. Пізніше його призначили головою Окружного національного комітету у Стрпкові. У 1959 році його обрали першим секретарем Культурного союзу українських трудящих ЧСР, де він і далі брав участь у культурному розвитку українсько-русинської національної меншини.

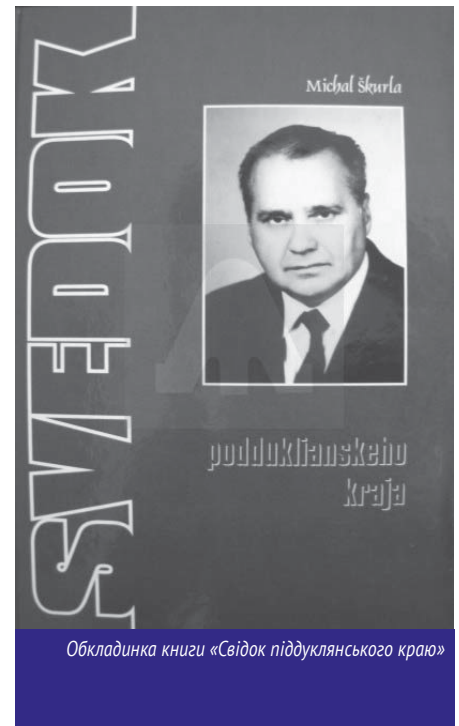
У 70-тих роках Іван Гуменик перейшов

на дипломатичну роботу. Працював консулом, пізніше віце-консулом Чехословаччини в місті Монреаль (Канада), де поживлявав крайнський чеський та словацький рух. У рамках світової виставки ЕХРО-67 був відповідальним за Чехословацький павільйон, який користався великим успіхом.

Після повернення у Чехословаччину І. Гуменик певний час працював у Міністерстві закордонних справ у Празі відповідальним за чехословацько-американські відносини. Та у дипломатичних службах він не затримався довго. Його тягло у рідний край, тому повернувся у Пряшів, де почав працювати на посаді заступника директора Української радіостудії Чехословацького радіо. Тут він разом з якісним складом редакторського колективу, значно підняв рівень передач у дусі «Радіо не є для того, щоб грало, а для того, аби його слухали».

Відпочивати він не став ні на пенсії. І надалі не була йому байдужа сумна доля українського радіо. З боєм сприймав ворожнечу між «Русинською обродою» та Союзом русинів-українців Словаччини. Був також одним із організаторів політичної партії Піддуклянська демократична громада. У своїй невтомній праці він не раз розчаровувався, бо багато його ідей були нереальними і не були здійснені. Та він завжди залишався вірним своїм ідеалам, дотримуючись принципу: «Немає смерті там, де життя наповнене працею, любов'ю і самовідданістю!»

Всупереч обов'язкам, Іван Гуменик завжди знаходив час для сім'ї. Гуманний та скромний, він був зразком і для онуків. Змалечку учив нас любити природу, радіти з дрібничок, допомагати іншим;



Обкладинка книги «Свідок піддуклянського краю»

прищеплював нам любов до рідної пісні та слова. Часто згадуємо, як він у доброму настрої витягав скрипку і грав улюблені мелодії; згадуємо його садок, в якому він міг годинами поратися, вино його власного виробництва, зване «Шідловське», якому він так тішився.

Варто згадати слова Михайла Шкурли з книги «Svedok podduklianskeho kraja»: «Іван Гуменик прийшов на цей світ, аби зробити його хоча би трохи кращим, культурнішим та гуманнішим». Його вчинки є того доказом. Ті, які знали Івана Гуменика, згадайте його добрим словом.

*Авторка є онучкою Івана Гуменика, навчається в Празі*



# DĚJEPISNÝ A SOUDOBÝ KALENDÁŘ UKRAJINSKÝCH ČECHŮ NA ROK 2016

(vybraná data)



Karel IV.



Antonín Dvořák



Jan Neruda



Eduard Nápravník

700. výročí narození Karla IV., "Otce vlastí", krále českého a císaře Svaté říše římské

625. výročí založení Betlémské kaple v Praze

175. výročí narození Antonína Dvořáka, nejslavnějšího českého hudebního skladatele všech dob

125. výročí úmrtí Jana Nerudy, českého básníka a novináře

100. výročí úmrtí Eduarda Nápravníka, českého a ruského dirigenta a skladatele

75. výročí narození Romana Lubkivského, ukrajinského spisovatele a čestného člena České besedy ve Lvově

75. výročí narození a 5. výročí úmrtí Evžena Topinky, druhého prezidenta České besedy ve Lvově

30. výročí Černobylské tragédie

1. ledna

1. ledna 1993

6. ledna

18. ledna 1998

25. ledna 1990

28. ledna 1999

6. února 1911

10. února 1867

20. února 1993

20. února 2014

7. března 1816

7. března 1850

8. března

11. března 1621

12. března 1999

22. března 1471

25. března

27. března

28. března

19. dubna 1991

20. dubna 1990

26. dubna 1886

1. května

1. května

1. května 2004

5. května 1945

6. května 1990

8. května 1945

9. května 1945

9. května 1990

14. května 1316

15. května

21. května 1991

22. května

24. května 1391

30. května 1995

10. června 1942

12. června 2011

15. června 1990

21. června 1621

24. června 1942

28. června

2. července 1917

• Nový rok

• Státní svátek ČR – Den obnovy samostatného českého státu – 23. výročí

• Tři králové

• 18. výročí založení v Užhorodě Klubu T. G. Masaryka

• 26. výročí založení v Malé Zubovštině (Žytopyrská oblast) společnosti Malá Zubovština

• 17. výročí založení v Zaporíží společnosti Bohemie

• 105. výročí narození v Sumach (Ukrajina) Vladimíra Vanda (†4.04.1968 Pensylvánie, USA), českého a amerického fyzika a astronoma

• 149. výročí založení ve Lvově České besedy

• 23. výročí založení v Simferopolu společnosti Vltava

• 2. výročí počátku Rusko-ukrajinské války

• 200. výročí úmrtí v Praze Karla Ignáce Tháma (\*4.11.1763 Praha), českého obrozeneckého filologa básníka a překladatele, autora "Obrany jazyka českého"

• Před 166 lety se narodil v Hodoníně (Jihomoravský kraj) Prof. Dr. T. G. Masaryk, první prezident Československa

• Státní svátek Ukrajiny – Mezinárodní ženský den

• 395. výročí vypovězení všech nekatolíků z Čech

• 17. výročí vstupu České republiky do NATO

• 545. výročí úmrtí v Praze Jiřího z Poděbrad (\*23.04.1420 Poděbrady), krále českého, autora projektu "Smlouvy o nastolení míru v celém křesťanství" (1462), prvního v dějinách návrhu o sjednocení Evropy

• Velký pátek

• Neděle velikonoční

• Pondělí velikonoční

• 24. výročí založení v Dubnu (Rivněnská oblast) společností Stromovka

• 26. výročí založení v Mykolajivce (Vinnycká oblast) společnosti Holenderští Češi

• 30. výročí Černobylské tragédie

• Velikonoce (Neděle velikonoční), ukr. Velykdeň nebo Pascha, podle Juliánského kalendáře

• Státní svátek ČR - Svátek práce. Státní svátek Ukrajiny – Den Práce

• 12. výročí vstupu České republiky do Evropské unie

• 71. výročí Květnového povstání českého lidu

• 26. výročí založení v Žytopyru Žytopyrské společnosti volyňských Čechů

• Státní svátek ČR - Den vítězství a 71. výročí osvobození od fašismu. Státní svátek Ukrajiny – Den paměť a smíření

• Státní svátek Ukrajiny – Den Vítězství

• 26. výročí založení v Bohemce (Mykolajivská oblast) společnosti Bohemka (do 31.01.2005, kdy zanikla existovala pod názvem Čeští bratři, obrozená 21.09.2007)

• 700. výročí narození v Praze Karla IV. (†29.11.1378 Praha), "Otce vlastí", krále českého a císaře Svaté říše římské

• Svatodušní (Zelené) svátky

• 25. výročí založení v Lucku (Volyňská oblast) společnosti Matice Volyňská

• Svaté Trojice

• 625. výročí založení Betlémské kaple v Praze výhradně ke kázání slova Božího v jazyce českém dvořanem českého krále Václava IV. Hanušem z Mühlheimu (\*1350, †1397) a kramářem Janem Křížem, konšelem na Staroměstské radnici

• 21. výročí založení v Kyjevě České národní rady Ukrajiny

• 74. výročí vyhlazení obce Lidice v Čechách

• 5. výročí úmrtí ve Lvově Evžena Topinky (\*15.11.1941 Orepy, Žytopyrská oblast), zakládajícího člena a druhého předsedy (1996-2011) České besedy ve Lvově

• 26. výročí založení v Novhorodkivce (Zaporížská oblast) společnosti Čechohrad

• 395. výročí popravy 27 vůdců českého stavovského povstání na Staroměstském náměstí v Praze

• 74. výročí vyhlazení obce Ležáky v Čechách

• Státní svátek Ukrajiny – Den Ústavy Ukrajiny

• 99. výročí bitvy československé brigády u Zborova (Ternopilská oblast)



*Husův kámen v Bohemce (odhalen 12.9.2015)*

- 3. července 1992
- 5. července 863
- 6. července 1415
- 11. července 2000
- 13. července 1943
- 3. srpna 1990
- 8. srpna 1941
- 11. srpna 1438
- 12. srpna 1914
- 22. srpna 1891
- 24. srpna 1991
- 8. září 1841
- 12. září 2015
- 16. září 921
- 20. září 1995
- 28. září 935
- 28. září
- 3. října 1999
- 5. října 1936
- 9. října 1999
- 20. října 1996
- 28. října 1918
- 30. října 1993
- 31. října
- 2. listopadu
- 8. listopadu 1620
- 11. listopadu
- 15. listopadu 1941
- 17. listopadu
- 21. listopadu
- 23. listopadu 1916
- 29. listopadu 1992
- 2. prosince 1923
- 6. prosince
- 18. prosince 2011
- 24. prosince
- 25. prosince
- 25. prosince 2009
- 26. prosince
- 30. prosince 1996
- 31. prosince
- 24. výročí založení v Melitopolu (Zaporižská oblast) společnosti Bohemie
- Státní svátek ČR - Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje: 1153. výročí jejich příchodu na Moravu
- Státní svátek ČR – Den upálení v Kostnici Mistra Jana Husa (\*1369 Husinec): 601. výročí (jeho popel by vsypán do Rýna). Pravoslavnou církví českých zemí a Slovenska je uctíván jako svatý mučedník.
- 16. výročí vzniku v Oděse společnosti Česká rodina
- 73. výročí vypálení obce Český Malín na ukrajinské Volyni
- 26. výročí vzniku v Praze Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel
- 75. výročí narození v obci Ostrivci Ternopilské oblasti Romana Lubkivského (†23.10.2015 Lviv) ukrajinského básníka, překladatele a diplomata, prvního velvyslance Ukrajiny v ČSFR a ČR, čestného člena České besedy ve Lvově
- Feodora. Fedir Danylovyč kníže Ostrožský (\*1360, †1446), vojvoda, starosta, mnich Kyjevskopečerské lávry : pravoslavný svatý (svatořečen v konci XVI. st.), který podporoval husity
- 102. výročí vzniku v Kyjevě České Družiny, první české vojenské jednotky po bitvě na Bílé Hoře (8.11.1620)
- 125. výročí úmrtí v Praze Jana Nerudy (\*9.07.1834 Praha), českého básníka a novináře
- Státní svátek Ukrajiny - 25. výročí nezávislosti
- 175. výročí narození v Nelahozevesi (okres Mělník) Antonína Dvořáka (†1.05.1904 Praha), nejslavnějšího českého hudebního skladatele všech dob
- 1. výročí odhalení v Bohemce Husova kamene u příležitosti 600. výročí upálení Mistra Jana Husa (projekt a realizace Miloslav Jančík; dar Bohemce spolku Nová Bohemka Pervomajsk)
- Ludmily. 1094. výročí úmrtí v hradě Tětin české kněžny Ludmily (\*asi 860), první české svaté (svatořečená v 11. st.), mučednice Slovanů a patronky českého státu (její ostatky leží v bazilice sv. Jiří na Pražském hradě)
- 21. výročí založení v Užhorodu Užhorodské společnosti české kultury J. A. Komenského
- Václava. 1081. výročí úmrtí ve Staré Boleslavi (okres Praha-východ) českého knížete Václava (\*asi 907 Praha?) prvního českého svatého (svatořečen na zač. 11. st.) a hlavního patrona českého národa (jeho ostatky leží v kapli sv. Václava v katedrále sv. Víta na Pražském hradě)
- Státní svátek ČR – Den české státnosti
- 17. výročí posvěcení ve Veselíně (Oděská oblast) české evangelické modlitebny
- 80. výročí narození v Praze Václava Havla, Dr.h.c. (†18.12.2011 Hradeček ), českého dramatika a politika devátého prezidenta Československá a prvního prezidenta ČR, čestného člena České besedy ve Lvově
- 17. výročí vysvěcení v Novhorodkivce (Zaporižská oblast) českého římskokatolického kostela sv. Trojice
- 20. výročí posvěcení Betlémské kaple v Bohemce (architekt Petr Pirochta z Brna), jenž byla založen: 28.8.1994 výhradně pro kázání slova Božího v českém jazyce a pro činnost českého krajanského spolku
- Státní svátek ČR - 98. výročí vzniku samostatného Československa
- 23. výročí založení v Oděse České besedy
- Světový den reformace (v tento den r. 1517 Martin Luther zveřejnil 95 tezí, směřujících k nápravě církve)
- Památka zesnulých - Dušičky
- 396. výročí bitvy na Bílé hoře u Prahy, v důsledku které Čechie na 298 let ztratila nezávislost
- [Mezinárodní] Den válečných veteránů
- 75. výročí narození v obci Orepky (Žytopyrská oblast) Evžena Topinky (†12.06.2011 Lviv), zakládajícího člena a druhého prezidenta (1996-2011) obrozené České besedy ve Lvově
- Státní svátek ČR - Den boje za svobodu a demokracii. 27. výročí Sametové revoluce v ČSSR (17.11.-29.12.1989)
- Státní svátek Ukrajiny - Den důstojnosti a svobody (zaveden 13.11.2014 výnosem prezidenta Ukrajiny č 872/2014 na počest Pomerančové revoluce 2004 a Revoluce důstojnosti 2013)
- 100. výročí úmrtí v Sankt-Petěrburgu Eduarda (Francoviče) Nápravníka (\*12.08.1839 Býšť, něm. Beischt okres Pardubice), českého a ruského dirigenta a skladatele, zakladatele ruské školy dirigování, jednoho z třech nejslavnějších českých dirigentů, působících v Ruském císařství, který býval i v Ukrajině
- 24. výročí založení v Kyjevě společnosti Vyšehrad
- 93. výročí založení v Lucku České matice školské na Volyni
- Mikuláše
- 5. výročí úmrtí na Hrádečku u Trutnova Václava Havla (\*5.10.1936 Praha), českého dramatika a politik devátého prezidenta Československá a prvního prezidenta ČR, čestného člena České besedy ve Lvově
- Štědrý den: Adam a Eva
- 1. svátek vánoční: Boží hod vánoční
- 7. výročí založení v Pervomajsku (Mykolajivská oblast) společnosti Nová Bohemka
- 2. svátek vánoční: Památka prvního mučedníka církve Štěpána
- 20. výročí úmrtí ve Lvově Volodymyra Hošovského (\*25.09.1922 Užhorod), ukrajinského muzikolog, zakladatelé nového vědeckého směru "Kybernetická etnomuzikologie", účastníka Pražského povstání 1944 a čestného člena České besedy ve Lvově
- Silvestra

Poznámka: Ilustrace Jan Vilímek (výřezy z pohlednic Karel IV., Ant. Dvořák, Jan Neruda), www.belcanto.ru (Eduard Nápravník), Zdeněk Beneš Tábor (Husův kámen v Bohemce)

# Драгобрат. Опришки і влада

ТЕКСТ: Віктор ПАЩЕНКО



«Правосекторіація» Антона Окорочова («Біса») через ґрати ужгородського суду цілує вагітна дружина Надія Ключнікова. Зрештою, під тиском громадськості суд визнав п'ятьох «правосекторіаців» потерпілими і, можливо, відпустить на свободу, однак справа припинена не буде. Фото Алли Хаятової.

На Закарпатті стався вже другий нашумілий інцидент із застосуванням зброї. Літня стрілянина біля Мукачєва готувалася і призвела до смертей, розгортання спецпідрозділів та переведення із Луганщини в найзахіднішу область голови ОДА Геннадія Москаля. Вона підняла у громадському просторі дискусію про «кришування» контрабанди цигарок. Та схожий на побутовий конфлікт на драгобратській «Хаті Магната» 10 січня виник спонтанно, завершився «тільки» жорстокою бійкою, але викликав інші дискусії – про те, що дозволено, а що – ні бійцям АТО у «мирному тилу», та про вплив тут тих же «донецьких». Обидві прикрі події беззаперечно перетворилися в серйозну політичну справу із переповненими журналістами судовими залами та статтями не лише в українських газетах, а й ЗМІ сусідніх держав, де хвилюються, щоб конфлікт зі східної України не перекинувся під самий їхній кордон. Суспільно-політична криза в Україні має надзвичайно глибокі корені, лікування потребує значного часу та терпіння. А зовнішня агресія Росії – це лише супутній обтяжливий фактор внутрішнього конфлікту, проте зовсім не його причина.

## Майдан і «Хата»

Схематично розгортання подій можна уявити приблизно так. Молоді, енергійні хлопці, які бачили війну й конфлікти, гастролують по країні, шукаючи самоствердження, розваг та заробітку. Це можна прикрити патріотизмом, зовнішньою агресією та боротьбою за справедливість. Маючи зброю та підігріваючи себе алкоголем, вони схильні втрачати зв'язок з реальністю та перебільшувати свої права, нехтуючи правами інших. Це неодмінно приводить до конфлікту з оточуючими, але часто виправдовується, мовляв, «герої» повинні випустити пару. Та коли вони настовхуються на «биків» – вибухають бійки. В переважній більшості це закінчується банальним

бешкетництвом з кримінальним або адміністративним покаранням.

Але у Драгобраті влада вирішила втрутитися в конфлікт не як приборкувач пристрастей та арбітр, а як активний учасник. Був обраний надзвичайно агресивний шлях протидії хлопцям з «Правого сектору». Після перших з'ясування стосунків, очевидно, були наведені довідки, хто ці бійці і як сюди потрапили. Зробити це було не так важко, оскільки лижна база була насичена працівниками СБУ, прокуратури та інших силових органів, що відпочивали у Карпатських горах від «трудів праведних». Команда «фас!» була інстинктивною реакцією номенклатури на збурювачів спокою не лише цієї ночі, а в широкому розумінні. Бо, на їхню думку, саме такі молодики порушили споконвічний порядок, коли корумпована система безкарно працювала сама на себе, а народ покійно мовчав. Реакція влади на події на Драгобраті чимось нагадують розгін студентів на Майдані 30 листопада 2013 року: метою було не наведення порядку, а зразково-показове залякування, щоб «іншим неповадно було», та ще звіряча помста за власний страх. Але з реакцією суспільства влада і у першому, і в другому випадку прорахувалася. На Майдані це стало початком Революції Гідності, а після ужгородського судилища побиті хлопці стають символами спротиву системі, що закохана у власне самодурство. І всі розмови про реформи в галузі права вмиль виявляють свою нікчемність.

## «Ментовський» підхід

Репресивна машина запрацювала напрочуд швидко і злагоджено, призначені винні, «правильне русло» для розслідування, покійність медиків, які з легкістю направляють побитих підозрюваних в суд, і лише потім їх госпіталізують. Оперативність прокуратури та працьовитість судів, що цілодобово штампують вирoki... Ще й адвокатів встигла держава забезпечити, від яких потім підсудні відмовились. Координація з правоохоронцями з інших регіонів, які терміново відкривають справи проти підозрюваних. І змонтоване національною поліцією відео, яке кидає вину на «Правий сектор», але не показує, хто їх затримав та побив. І лише одне влада не в силах опанувати – громадську думку, що поширюється через непідконтрольну їй пресу. І в цьому принципова відмінність України від її колишніх «совкових» братів та сестер. Тому потуги репресивного апарату залишаються марними, однак із сумом слід констатувати, що два роки для реформ знову втрачені.

Перш за все порушений головний принцип

правосуддя – неупередженість. МВС очолює один з ключових політичних гравців «Народного фронту» Арсен Аваков, який по вуха застряг в боротьбі зі своїми конкурентами з правого флангу української політики – «Свободою», «Правим сектором» і так далі. Так, держава повинна зберігати монополію на насильство, але вона має базуватися на довірі головного джерела влади – народу. Коли уряду не довіряють, а він відмовляється йти на нові вибори, то виникають інші центри силового спротиву. Це закони суспільства, які не в силах відмінити ні Яценюк з Аваковим, ні Порошенко, ні навіть Путін з Обамою. Ними колись нехтували Медведчук, Янукович та безліч інших диктаторів у всіх куточках світу. На жаль, ці керманічі не здатні вчитися на чужих помилках.

## Де справжні реформи?

При всіх ритуальних промовах про посилення місцевого самоврядування, Петро Порошенко усіма засобами прагне зміцнити особисту владу через основний важіль впливу на регіони – систему державних адміністрацій. Тому навіть перерозподіл бюджетів на користь місцевих не може вмиль змінити споконвічну звичку орієнтуватися на призначеного центром намісника. А карикатурна боротьба Г. Москаля з місцевими кланами на угоду президенту взагалі вихолощує всю сутність відповідальності громади, перетворюючи місцеву політику в блюзнірство, що і показали недавні вибори та хамовито-акторська діяльність обласного очільника.

Реформи навіть краєчком не зачепили основу правової держави – суд. Кожна нова влада намагається його пристосувати під себе, але система залишається незмінною. Навіть ті, хто безпосередньо постраждав від неправедного суду – Ю.Тимошенко, Ю.Луценко – не ініціюють його демонтажу. В кращому випадку пробують покарати окремих персоналій – Р.Кіреєва, С.Вовка та ще з десяток, проте без особливого ентузіазму та успіху. Хоча суддівська каста вже виявила неабияку готовність до самозахисту, але, схоже, в нинішніх реаліях їй особливої загрози немає. Як, втім, і всій бюрократично-репресивній машині радянського стибу. Тому герої-опришки є неодмінною складовою феодального укладу (радянщина – його різновид) починаючи від Робін Гуда, М.Залізняка, О.Пугачова, О.Довбуша, С.Бандери. На превеликий жаль, влада залишає нас у цій системі координат, політизуючи своєю упередженістю такі прояви стихійного гніву.

Автор є закарпатським політологом

## Порошенко – про повернення Криму та Донбасу

У найближчі два тижні Україна подасть позови до міжнародних судів у зв'язку з анексією РФ Криму. Про це розповів президент України Петро Порошенко. За його словами, Крим повинен залишатися в перших пунктах порядку денного країн-партнерів України. «Ми очікуємо найближчим часом місію ПАРЕ з перевірки дотримання прав людини в Криму, в тому числі представників кримськотатарського народу», – сказав Порошенко, й додав, що Україна передала свої чіткі пропозиції щодо обговорення проблем у Криму. «Там має бути ЄС, там повинні бути США, залучити до цього країни-гаранти Будапештського меморандуму. Назвати цей формат можна Женева плюс і негайно розпочати консультації щодо організації цього процесу», – сказав глава держави. Мова повинна йти про звільнення незаконно заарештованих людей, забезпечення дотримання прав кримськотатар-

ського народу та про «дорожню карту» з деокупації Криму, яка буде передбачати величезну кількість кроків, починаючи від забезпечення міжнародного тиску, програми дій щодо санкцій, і закінчуючи судовими процесами. Правозахисні організації України мають намір передати в Міжнародний кримінальний суд в Гаазі матеріали, що свідчать про військові злочини, а також про злочини проти людяності в окупованому Росією Криму. Президент також не сприймає ідеї федералізму для України і вважає, що окупований Донбас повернеться до складу країни вже в 2016 році. «Вже в цьому році Росія повинна виконати всі пункти Мінських угод», – сказав він. – Я буду битися за кожен шматочок української землі, і робити все, щоб повернути територіальну цілісність, суверенітет України – спочатку на Донбас, потім в Крим. І «заморозити» цей конфлікт не дам. Бо успішних прикладів

повернення заморожених територій до складу країни немає», – сказав він. З іншого боку, «дестабілізувати ситуацію, повернути Україну у відкрите збройне протистояння з наступальними операціями, забезпечити ескалацію конфлікту, ще й дати привід звинуватити Україну в цьому – я нікому не дозволю», – заявив глава держави.

Однак, Порошенко зазначив, що остаточне затвердження змін до Конституції відкладено: «Складності мирного процесу хоч і відклали ухвалення конституційних змін, але жодним чином не змінюють наш політичний курс на децентралізацію», – сказав він, підкресливши, що унітарний характер України не підлягає сумніву і передбачена категорична заборона на імпорту будь-яких руйнівних та неприйнятних для України ідей федералізму.

НВА

## Вакарчук про «кіборгів» у політиці

Лідер групи «Океан Ельзи» Станіслав Вакарчук прокоментував отримання з рук президента ордену Свободи, який вручається за видатні заслуги в утвердженні суверенітету та незалежності України, відстоюванні конституційних прав і свобод людини. Вакарчук зазначив, що не є великим шанувальником нагород, але вирішив не відмовлятися від ордену, щоб особисто поспілкуватися з Петром Порошенком. «Як ви знаєте, я не великий шанувальник нагород, але вирішив, що в сьогоднішніх умовах якась відмова публічно буде сприйнята як демарш, який, на мою думку,

зайвий і тільки розхитує човен, у якому ми всі перебуваємо», – заявив Вакарчук. Він нагадав президенту про корупцію в країні і необхідності прискорити реформи.

«Я подякував за орден, але говорив, що, на жаль, одними орденами ситуацію в країні не зміниш. Я сказав, що є внутрішній ворог – корупція, тотальна несправедливість, відсутність речей, які реально показали б, що влада змінюється докорінно. Для того, щоб цього внутрішнього ворога подолати, теж потрібні герої, потрібні «кіборги», але сьогодні таких героїв у владі, в політиці немає», – заявив Вакарчук.



Дмитро Павличко також отримав орден від Порошенка. Станіслав Вакарчук (вправо) мовчати не став. Фото Еспресо.

23 січня президент України Петро Порошенко вручив високі державні нагороди видатним українцям з нагоди свята Дня Соборності, яке відзначається 22 січня.

ТСН

## «ДНР-ЛНР»: як павуки у банці

Ватажок терористичної організації «ДНР» Олександр Захарченко домовляється про вбивство ватажка іншої терористичної організації – «ЛНР» Ігоря Плотницького з кураторами ФСБ, а його опонент – з фахівцями ГРУ ГШ ЗС РФ, заявив радник глави МВС України Зорян Шкіряк. За інформацією МВС, Плотницький активно домовляється з Головним управлінням розвідки Росії про знищення Захарченко. Шкіряк зазначив, що саме ГРУ є основним куратором так званої «ДНР». У той же час Захарченко домовляється про вбивство Плотницького з фахівцями ФСБ. «Що-

правда, поки що вони так і не реалізували його замовлення на ліквідацію донецьких терористів НВФ «Спарта» і «Сомалі» «Гві» і «Мотороли», – уточнює Шкіряк.

Шкіряк зазначив, що ватажки терористів готові заплатити спецслужбам за ліквідацію один одного більше мільйона доларів. Ці гроші вони обидва отримали на «тотальних віджимах, грабунках мирного населення, контрабанді різних товарів і вугілля, масштабному наркотрафіку і завдяки іншим незаконним діям». Між російською розвідкою і ФСБ йде боротьба за вплив і лідерство всередині Росії,

а Донбас є частиною цієї боротьби. «Знищення Захарченко та Плотницького – це арена, хто кого», – написав він.

10 січня терористи заявили про смерть одного з ватажків «ДНР» від рук снайпера. Йдеться про Євгена Кононова на псевдо «Кіт», який брав участь у конфліктах на Північному Кавказі, а під час війни в Донбасі командував одним з бандформувань у боях за Шахтарськ, Савур-Могили, донецький аеропорт і Дебальцеве.

Інтерфакс

## Європарламент підтримав скасування віз

ЄП закликав керівні інституції ЄС продовжити законодавчу процедуру включення України до переліку держав, для громадян яких скасовуються візи. Про це йдеться у резолюції Європарламенту щодо угод про асоціацію, включаючи поглиблену та всеохоплюючу зони вільної торгівлі з Україною, Грузією та Молдовою. «Європарламент позитивно оцінює зусилля українського керівництва у виконанні плану дій візової лібералізації і вітає

з оприлюдненням позитивної остаточної доповіді щодо прогресу в імplementації цього плану», – йдеться в резолюції.

Депутати висловили сподівання, що українське керівництво виконає в першому кварталі 2016 року всі зобов'язання щодо боротьби з корупцією, а Рада ЄС і країни-члени якомога швидше продовжать процедуру надання Україні і Грузії безвізового режиму. В середині грудня 2015 року єврокомісар з питань європейської полі-

тики сусідства і переговорів про розширення Йоханнес Хан назвав доповідь про прогрес України у візовій лібералізації «досить переконливим», а єврокомісар з торгівлі Сесілія Мальмстрем заявила, що Україні належить подолати корупцію, забезпечити повною мірою верховенство права, а також реформувати економіку і державне управління.

## Протести львівських шахтарів

На Львівщині тривають протести шахтарів. Під облдержадміністрацією у Львові мітингують працівники ДП «Львіввугілля». Гірникам, за словами посадовців, нарешті дали заборговану зарплату за листопад-грудень 2015 року. Аби отримати чесно зароблене, шахтарям довелося страйкувати та 12 січня перекривати трасу Львів-Рава-Руська. Загалом боргу «набігло» на 58 мільйонів гривень.

Вирішувати ситуацію взявся голова Львівської державної адміністрації Олег Синютка. «Губернатор» озвучив інформацію про те, що державне підприємство хочуть навмисно знищити, а на його місце придуть приватні фірми, тому «шахтарів підбурювали на протест навмисно». Адже лише один день простою шахти вартує в межах 2,5-3 мільйонів гривень. «Шахтарів треба підтримати – не в цьому питанні, – сказав на сесії обласної ради Олег Синютка. – Держава повинна дати

гроші на реструктуризацію вугільної галузі. На трасі Львів-Рава-Руська зарплат немає. Якщо не працюватимуть шахти – не буде з чого платити зарплати».

Зрештою «губернатор» звернувся до Президента, Кабінету Міністрів та профільного міністерства 12 січня, аби ті допомогли врегулювати питання. Наступного дня уряд вирішив виплатити шахтарям 500 мільйонів. Проте з виплатою «тягнуло», за словами чиновників ЛОДА, Міненерговугілля. Але вже 20 січня перший заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Ростислав Замлинський повідомив журналістів, що гроші на зарплати вже у казначействі і 21 січня їх отримають гірники.

Голова Незалежної профспілки гірників України Михайло Волинець повідомив, що чотири сотні мітингуючих шахтарів вимагають погашення заборгованої зарплати за листопад та грудень. Як повідо-



Шахтарський пікет Львівської ОДА 22 січня 2016.  
Фото «Автономного опору».

мив голова первинної організації НПКУ шахти «Межиричанська» Василь Лесняк, люди не хочуть страйкувати і мерзнути на дорогах, перекриваючи їх, та під держжупановами. Вони хочуть працювати, але не безплатно, а за достойну винагороду.

**Христина Інжутова**

## Українці в Польщі – не біженці, а трудівники

Українські заробітчани щорічно передають з Польщі 5 млрд євро. Про це заявив глава МЗС Польщі Вітольд Вашиковський: «Мільйон українців офіційно надсилають в Україну 10 млрд злотих, а ще стільки ж привозять самі. Це величезна сума». Міністр зазначив, що Польща буде і надалі працювати над підтримкою України. Зокрема, Польща в рамках наданого кредиту у розмірі 100 млн євро буде допомагати Україні модернізувати прикордонну інфраструктуру. Польща також візьме участь у стабілізації гривні на рівні Нацбанків РП у розмірі 1 млрд євро. У 2015 році Польща видала українцям 930 тисяч віз. За оцінками експертів,

торік налічувався мільйон українських мігрантів у Польщі.

Напередодні посол України у Польщі Андрій Дешиця вимушений був реагувати на слова глави польського уряду Беати Шидло про «мільйон біженців з України». «Йдеться про трудових мігрантів, які офіційно перебувають в РП, мають хорошу репутацію, працюють на зростання економіки Польщі і не отримують жодної соціальної допомоги від польської влади, – сказав Дешиця. – Вони перебувають тут легально, займають ті робочі місця і вакансії, які звільнилися після того, як мільйони поляків виїхали далі за кордон у пошуках кращої праці». Він додав, що

у Польщі також перебуває значна група українських студентів. Більшість з них, як і робітники, також не отримують жодної соціальної підтримки від польської держави, а самі платять за своє навчання, підтримуючи таким чином польські виші у фінансовому плані.

За даними Управління з питань іноземців Польщі, в 2015 році лише два громадянина України отримали статус біженця. Новий польський уряд виступає проти автоматичного розподілу квот на біженців між країнами ЄС і налаштований дуже скептично щодо прийому нелегальних мігрантів з півдня.



# Нестерпна легкість

У російському Донецьку після новорічної перерви відновилися судові засідання у справі української льотчиці Надії Савченко. Напередодні її захист заявив клопотання про виключення доказів одного зі свідків – оператора «Першого каналу» Романа Хроленка, які він незаконно зібрав на місці загибелі журналістів та контрабандою перевіз через кордон у Росію. У жовтні Хроленко у суді розповідав, як збирав лопатою у плащ-палатку залишки речей, однак Кримінально-процесуальним Кодексом заборонений збір доказів свідком. Судді заявили, що клопотання про виключення доказів розглянуть на наступному засіданні. Утім, льотчиця у позитивне рішення російських суддів не вірить: «Якщо ви це зробите, справа розвалиться – тому ви цього не робите». Суд заслухав свідка захисту Івана Руснака, військовослужбовця 80-ї аеромобільної бригади ЗСУ, бійцям якої Надія Савченко надавала першу медичну допомогу. «Військові потрапили в засідку – їхній БТР був обстріляний бойовиками-сепаратистами «ЛНР». Серед них були двоє легкопоранених і троє важкопоранених. Надія Савченко зустріла їх, перев'язала та намагалася викликати їм допомогу. Військові відступали самотужки, а Надія пройшла 100-200 метрів і сама потрапила в полон. Іван Руснак для нас дуже важливий свідок. Ми дуже вдячні, що він погодився приїхати у Росію», – коментує адвокат Надії Ілля Новіков. Він побоювався, що Руснака можуть затримати в Росії як

«карателя», але російські правоохоронці на це не відважилися. Руснак на суді сказав, що не бачив і не чув, щоб Надія коригувала артилерійський вогонь. Колегія суддів на чолі з Леонідом Степаненком відмовилася долучати до справи матеріали, які в Росію надіслала Генеральна прокуратура України. У матеріалах українського відомства містяться дані про багатьох озброєних сепаратистів, які загинули та були поранені внаслідок обстрілу, у причетності до якого звинувачують Савченко. За словами адвоката Іллі Новікова, саме ці матеріали доводять невинуватість льотчиці в інкримінованому їй злочині. Попри це, суд долучив до справи експертизу відео взяття Савченко в полон бойовиками самопроголошеної «ЛНР». Під час засідання був допитаний експерт Едуард Козлов, який проводив експертизу відеофайлів. За його висновком, файли були записані почергово, але 10 із них були видалені. Надія Савченко знову оголосила голодування і стала легшою на 15 кілограмів. Таке стрімке схуднення вже позначилося на її здоров'ї. За словами молодшої сестри Віри, шкіра Надії пожовкла – що може свідчити про розлади роботи печінки та підшлункової залози. Попри погіршення самопочуття, силі духу льотчиці можна тільки позаздрити – вона зберігає бойовий настрій і готова продовжувати розпочату боротьбу до кінця. Міністр закордонних справ України Павло Клімкін попросив високого представ-

ника ЄС із зовнішньої і безпекової політики Федеріку Могеріні направити дипломатів Євросоюзу на оголошення вироку українській льотчиці Надії Савченко. «Незаконна кримінальна справа проти Надії Савченко близька до завершення, я попросив би Вас надати підтримку Україні, забезпечивши присутність представників ЄС та неурядових організацій на вирішальній стадії судового процесу», – йдеться у листі міністра.

**Олена Капнік**



Надія Савченко стала символом боротьби українців з російським агресором.

## Ставлення до влади погіршується

Схоже, терпець українців вривається. За даними соціологічної групи «Рейтинг», 70 відсотків опитаних українців переконані, що країна рухається в неправильному напрямку, хоча у вересні незадоволених станом справ у країні було 68%.

Різко змінилося і ставлення до політичних персоналій. Рейтинг симпатій населення очолює міський голова Львова Андрій Садовий. До нього дуже позитивно ставляться 9% респондентів і «скоріше позитивно» – 32%. На другому місці – одеський губернатор Міхейл Саакашвілі з показниками 7% і 28% відповідно. «Бронза» відходить голові Закарпатської ОДА Геннадію

Москалю – у нього є 5% прихильників, котрі ставляться до нього дуже позитивно, і 24%, які ставляться «скоріше позитивно». Четверте місце посідає київський градоначальник Віталій Кличко, він має 4% безумовних фанатів і ще 23% тих, хто ставиться до нього радше прихильно. Замикає першу п'ятірку Президент України Петро Порошенко, у нього наступна статистика: 5% респондентів ставляться до нього дуже позитивно, 22% – «скоріше позитивно»; «швидше незадоволених» ним налічується 27%, а дуже незадоволених – 39%.

Чинний прем'єр Арсеній Яценюк є справжнім лідером антирейтингу, він викликає

різко негативне ставлення у 62% опитаних, ще у 21% – швидше негативне. Загалом його роботою незадоволені 83%, а відносно задоволені – 11% українців. Полум'яних симпатиків у глави уряду лише 1 відсоток.

Серед партій лідерство тримає «Блок Петра Порошенка «Солідарність», за який готові проголосувати близько 15% респондентів, які б прийшли на вибори. Опозиційний блок має підтримку 12%, «Батьківщина» – 11%, «Самопоміч» – 10%, «Свобода» – 6%, Радикальна партія та УКРОП – 5%.

**Наталія Лебідь**

# Зірковий вертеп

Політично-саркастичне різдвяне дійство на  
«Зимовій країні мрій 2016»

АВТОР СЦЕНАРІЮ: Сашко ЛІРНИК (Олександр ВЛАСЮК)  
ФОТО: Олександр ЗАКЛЕЦЬКИЙ

## Дійові особи

**Староста:** Олег Скрипка  
**Пастушок 1:** Ольга Нестеренко  
**Пастушок 2:** Аня Заклецька-Бурак  
**Янгол:** Катерина Прищеп (Іларія)  
**Цар американський:** Едуард Приступа (Діля)  
**Цар європейський:** Іван Малкович  
**Цар турецький:** Іван Леньо  
**Жид:** Едуард Приступа (Діля)  
**Воїн – доброволець:** Антін Мухарський  
**Смерть:** Юрко Журавель  
**Ірод:** Сашко Лірник  
**Генерал Ірода 1:** Дмитро Капранов  
**Генерал Ірода 2:** Віталій Капранов  
**Відьма – сепаратистка:** Світлана Поваляєва  
**Волонтер:** Євген Нищук

## Староста:

Добрий вечір Вам, малятка,  
любі хлопчики й дівчатка,  
наступив чудесний час –  
народився Бог для нас!  
І про ту чудну подію  
розкажу вам як умію,  
отож очки відкривайте  
телефони вимикайте,  
не попса це і не реп,  
покажу я вам вертеп.

(Оплески)

Починаємо вертеп,  
серед ночі, серед степу,  
через поле навпрошки  
йдуть маленькі пастушки.

(Пастушки співають коляду «Пречистая діва»)

## Пастушок 1:

Сестро, сестро зупинись,  
І навколо подивись –  
Дуже швидко потемніло –  
Ми овечок погубили...  
Все шукали і ходили,  
Ноги аж до крові збили...  
В небі Місяця немає,  
І туман нас облягає...  
Ніби правильно рушали,  
До Європи простували...

Та бредемо, як по колу  
Не знайдемо шлях ніколи!

## Пастушок 2:

Ти, сестрице, завжди права:  
Темно зліва – темно справа...  
Ніби людям краще стало,  
Але раптом – все пропало...  
Де воно усе поділось?  
Чи хвороба навалилась?  
Чи руїна наступила?  
А, орда усе побила!

## Пастушок 1:

Ні, це, сестро, не Орда...  
Це від Ірода біда!  
Ох же ж дав нам Бог сусіда,  
Від якого – тільки біди...  
Там, де Іродовий дух –  
Жди війни і жди розрух!  
За край світу поглядає –  
Всі народи обдирає.

## Староста:

А в цей час – значна подія:  
В небі чиста Веремія!  
Усе небо запалало,  
Чистим світлом засіяло...  
То не сонце засвітилось –  
То ясна зоря з'явилась!

## Пастушок 1:

Але, що це поробилось?  
Раптом світло засвітилось,  
Наче свічка у руці...  
Ой, глянь, наші баранці!

## Пастушок 2:

Сестро, то у небі зірка сяє!  
Прямо очі убирає...  
Що воно то означає?  
Може, чудо провіщає?!

## Янгол:

Здрастуйте, українські люди!  
Хай добро із вами буде!  
Я – господній посланець:  
Провіщаю злу – кінець!  
Світ, на хвильку зупинися,  
І на світло подивися:  
Ця зоря – не просто так  
То царя нового знак.



Пастушки, Янгол, Царі та Староста

На солоні поміж нами  
Цар з'явився над царями  
В небі зірка засвітила  
Діва сина породила!  
Йдем до неї, заспіваймо  
Дитя Боже привітаймо!

(Колядують «Нова радість стала»)

## Відьма – сепаратистка

(нетверезою інтонацією):  
Йомайно, ви віделі?  
Із крильми какова-то прінесло...  
Наверное із псіхушкі сєводня утекло...  
Ой, а ви знаєтє, деті, хто я?  
Не снєгурачка я, да і не Настя Каменскіх!  
Шо? Сама ти вєдьма, хунта кїєвскяя!  
Я – каралєва Луганскяя... Била  
В девяностїє годї...  
Царя собї народїла,  
Шоби вами правїл!  
Треба Ірода покликать,  
Шоб мазгі вам вправїл.  
Я – вєдьма канатопскяя,  
Шикарна, а не жлобскяя:  
Прапіска – в Севастополє,  
В Луганскє й Сїмферопалє –  
Шоби как-то атлїчаться  
Ат укропов гадскїх!  
На грудї я нацєплю  
Ленту каларадскую!  
Святой Сталїн...  
Як я хочу, шоби Ірод правїл  
Він би тих бендер, укропов  
У Гулаг атправїл!  
Знали б, суки, незалежнєсть,  
мову і Європу  
А я б жїла, як в юностї  
У саветской жо...

У странѣ саветској!  
Там гдѣ правіт Ірод-царь  
Не жінзь, а маліна...  
У каждава терем єсть  
І лада-каліна!  
Там пенсія – тища баксів  
С крапа нефть стекаєт,  
А на месце салавья  
Там Кабзон співаєт!  
О, боже, какой кайф...  
Нада бистро всіх сваіх  
На шабаш скликати:  
Референдум провести –  
Ірода гукати  
Ре-фе-рен-дум!  
Ірод, введі вайска!

#### Староста:

А тим часом зірка сяє,  
І палац нам освіщає...  
Там цар Ірод собі править,  
І себе падлюка хвалить.

#### Ірод:

Правда, я красівий став?  
В морду ботокс закачав!  
І тепер мої партрети  
прикрашають кабінети!  
Мижци, прес...  
Красів, паскуда!  
Прямо мачо з Галівуда!  
Отепер в моєму краю  
Секса точно вже – немає.  
Я, канешно, єм немножко,  
Тільки в празнік, панарошку...  
Секс не нужен в цьому разі  
Глянь на мене – і в екстазі  
Славний, юний – ето я!  
І красівий – тоже я!  
Все умію, і все знаю,  
Пукну – хмари розганяю!  
Від Китаю – до Європи  
Ви усі – мої холопи!  
Газ – по трубам,  
Нефть – в каністрі,  
Насипайте гроші бистро!  
Бо у кого є хоч грош –  
То роби тоді, що хоч.  
Хоч – тобі насиплю яду,  
Хоч – зимову лімпіяду!  
Хоч твоє? Буде моє!  
Не волнуйтесь – бабки є!

#### Генерали Ірода (співають):

Как харашо бить генералом,  
Как харашо бить генерал!  
Лучше работы, я вам сеньори,  
Не назаву!  
Стоп, раз-два

#### Генерал Ірода1:

О, великій цар, всемогутній гасудар!  
Ми прийшли к тебе парадом  
с ежемесячним докладом!

#### Ірод:

Смірно!  
От, блін, що ви як придурки?

Ви же – «вежлівіє люди»!  
Доложили бистро мне,  
Як дела в моєй странѣ?

#### Генерал Ірода2:

У Вас в странѣ усе атлічна!  
Ваш народ до дурі звичний,  
Лиш би водку наливали,  
Та нагайкою стібали...  
У нас – як ви хотіли стало:  
Закопали в землю сало,  
На помойке сир зарили,  
Гуску танками давили!  
Віскі ми – у пропасть злили,  
А бутилки всі – розбили.

#### Ірод:

Правильно!  
Нашо народу провізія  
Як є Таманська дивізія?

#### Генерал Ірода1:

Наша главна перемога –  
Ето уряд, і дороги!  
Тому прошлое воскресеніє  
Ми опитали населеніє,  
І, Ірод, ваше правленіє  
Викликає всеобщее умленіє!  
Нам не треба їсти-пити –  
Треба Ірода любити!  
Ліві-праві, дисиденти  
Вобщем, усі 102 проценти!

#### Ірод:

А звідки 102 взялось?

#### Генерал Ірода2:

Це ми з братом постарались –  
По два рази отмічались...  
А потом були гулянія,  
Фейерверки і буханія!  
Книжки з радості палили,  
І підлодку утопили  
Но, щоб краще хохотіли,  
Іскандери лоскотіли.

#### Ірод:

Ну, за такі хороші весті  
Я наллю вам грам по двесті!  
(Наливає)  
Усім хрен вам, я Ірод а не ви!

#### Староста:

Ну, поки Ірод буде пить,  
Путь-дорожечка – курить...  
Бо в палац із дальніх стран  
Прибуває караван.  
Через мури і кордони  
В зал заходять три персони.

(Заходять царі  
і співають коляду «Небо і земля»)

#### Ірод:

Ето шо ісчо такое?  
Токо випив – і на шару  
цілих троє?  
І укус сладкий, да?

#### Генерал 1:

Цей чорнявий – точно чурка!

#### Генерал 2:

Той – піндос із Майямі!

#### Генерал 1:

Той, у синій бурці – гей із Амстердама!

#### Ірод:

Тут самому не хватає...  
Хто цю шваль у Кремль впускає?  
Де порядок і покой?!  
Прямо дворик проходной...  
Бистро їх ареставать!  
У Сібір – і расстрелять!

#### Цар американський:

(Англійським акцентом)  
Геллоу!  
Ми царі, із далекої землі...

#### Ірод:

Пацани, атбой!  
Я зрозумів! Це вони прийшли  
мене кликать у великую четвѣорку!  
Нарешті, я дождався!  
Астанавісь мгновеніє, ти прекрасно!  
Розкажіте, пацани, з чим прийшли?

#### Цар американський:

Зірка в небі засіяла,  
І у путь мене позвала.  
Океан я переплив,  
Царя бачити хотів.  
І сьогодні, в цюю днину –  
Покажи мені дитину!  
Сина божого вінчую,  
Золото йому дарую.

#### Цар європейський:

Із Європи я прийшов,  
Не стоптавши підошов.  
Щойно в небі ся зъявила  
Ясна зірка – сповістила,  
Що син Божий народився,  
Щоб Брюссель розвеселився!  
Ти, Іроде, маєш знати  
Де дитятко відшукати.  
Хочу йому поклонитись,  
І дарунком розщедритись.  
Сина Божого віншую:  
Йому миро подарую.

#### Цар турецький:

Я в Туреччині царюю,  
За звідною теж мандрую.  
День і ніч за нею йшов,  
І в краї твої прийшов.  
Ти нам, Ірод, послужи,  
І дитинку покажи!  
Сина Божого вінчую  
Йому ладан подарую.

#### Ірод:

Ні, ви чули? Це капець!  
Прямо форменний капець!  
Там дарую – там вінчуюю

Бляха, зовсім не покочуеш...  
Щоб прийти до мене в хату  
І таку херню казати?  
Та в моєму госуларстві  
Тільки я один на царстві!  
Сам, без ансамбля! Один!  
Чули, сам один!  
А не ваш там Божий син.  
Не царі ви, а засранці!  
Геть від мене, голодранці!

**Цар турецький:**

Послухай, чмо!  
Ти порушив етикету:  
Жди з Туреччини ракету!

*(Сміх. Колядка «Небо і Земля»)*

**Ірод:**

Позбивав би я їм почки  
Якби не було сцикотно в підошви...

**Відьма – сепаратистка:**

Товарищ Ірад, товарищ Ірад!  
Прівет мілий, к нам пріді!  
І парядак наведі!  
В Україні хунта правіт,  
І тебе ні в грош не ставіт!  
Ленінов всех павалілі,  
І свабоуду палюбілі.  
Рабство сільно ненавідят,  
Ну, хвошизди в чістам віде.  
А ісчо на Україне  
Нараділса Бог на сіне.  
Іроде, за мной ходіть,  
Я покажу, кого вбіть.  
А ви, дурні українці,  
Мені пенсію платіть.

**Ірод – генералам:**

Ви придурки, не стоять:  
Бістро войско собірать!  
План простий, і без затей:  
Убиваєм всех дестей!  
Українці згинуть мусять,  
А між ними – вб'єм Ісуса.

**Генерал1:**

Ну нарешті, дочекались,  
Скільки років тренувались?!  
Як ми любим воювать!  
І беззбройних убивать!  
А оцим хохлам проклятим  
Атамстім, єдрьона мать!  
Я у Києві учився,  
За дівками волочився...  
А вони, мені, курсанту,  
Вирішили – не давать.

**Генерал2:**

Луки, стріли, пістолети,  
Шаблі, списи, кулемети,  
Всіх бурятов собірать,  
І у танки заліхать!  
Хочу теж хохлам помститись!  
Мені є що вспомять:  
Я у Львові набухався,  
Ну і трошки обривався,

Так бандери захотіли  
Мене з опери прогнать!

**Ірод:**

Марш войско собірать!

**Староста:**

Люди радісно святкують,  
Сина Божого віншують.  
І співають, і танцюють...  
Про біду вони не чують...  
А біда вже не в дорозі...  
Подолати ми ї в змозі?..

*(Коляда «Ой радуйся земле»...)*

**Янгол:**

Люди, йде до вас біда!  
З Сходу суне сила зла:  
Ірод крові забажав,  
На вас армію послав.  
Хоче вас усіх убити,  
Та Ісуса погубити.

**Волонтер:**

Скільки можна вже бояться?  
Іродові покоряться?  
Ми ж з великого народу,  
Ми козацької природи!  
Ми – махновці, ми – упівці,  
Ми – безстрашні українці!  
Стрільці, опришки і повстанці,  
Козаки й холодноярці!  
Довго сани запрягаєм,  
Але потім – не спиняєм!  
Так, дівчата, подайте голос!

*(Жіночі овації)*

**Волонтер:**

Парубки є?!!

*(Чоловічі овації)*

Є!

**Волонтер:**

Устаємо у полки:  
Україну боронити,  
Сина Божого захистити.

**Ірод:**

Шо, хохли? Христа пригріли?  
Може, дирки захотіли?  
Я вас всіх перестрілью,  
В землю танком закопаю  
Расстреляю, не змовчу,  
Всіх в сортірах замочу.  
Бістро на коліна впаілі!  
І Христа мені віддали!  
Перед вами Ірод, царь!  
Всього світу госуларь!

**Волонтер:**

Ірод, ну і що, що ти на троні?  
Ти – не цар, ти – чмо в короні!  
Всі ж почули, хто ти є!  
І обличчя твоє бачать!

Справжній цар родився нині,  
На Майдані, в Україні!  
І не з нафтою і газом,  
А з людьми простими, разом,  
Не з ракетами і військом,  
А в солоні українській.

**Відьма – сепаратистка:**

Ух, фашіст, бандера!



*Відьма-сепаратистка у кенці КПУ спілкується із сином-Волонтером.*

**Волонтер:**

Мамо, мамо, схаменись!  
Це я, і на мене подивись,  
Мамо, ми живемо в Україні,  
Декомунізація вже пройшла,  
І ми тепер одна родина!

**Відьма – сепаратистка:**

Та шо ти за один?  
Ти – давно мені не син!  
Не відать тебя вавек,  
Ти – фашіст і правосек!  
Мій синок – це Кісельов  
В галубом екране  
А рідня – це серіали  
І берьозкі п'яні.

**Волонтер:**

Мамо вимкни русській телевізор  
В себе в голові.  
Будеш жити, як людина,  
На рідній землі.  
Будеш їсти борщ вкраїнський,  
Забавлять онуків,  
Ну а там брехня іродська –  
Нехай згине в муках!  
Слава Україні!

*(Відьма знімає із себе червону кепку і прозріває)*

**Волонтер:**

Хто ж на тебе то напаялив?

**Воїн – доброволець:**

Ой, ой, ой, які ми грізні!  
Армія сучасна,  
Форма, шабельки залізні,  
Прапорець смугастий...  
А ми, брудні й нечемні,  
Ми шини палили,  
У себе на Майдані  
Банду завалили!  
В усі віки українці  
Добре воювали...  
І від східної орди  
Увесь світ спасали!

Тож не треба нас лякати,  
І зверхньо поглядати.  
Бо ми можем вам, паскудам,  
Добре дирки дати!  
У вас, в Іродовім царстві  
Повно нафти й газу!  
Що ж ви лізете до нас?  
Жадібність, зарази?!  
Ірод, ти з вогнем жартуєш,  
Обережно – пошкодуєш!  
Ми такого не прощаєм,  
Як полізеш – наваляєм.  
Наша армія з'явилась,  
Наче фенікс відродилась!  
Добровольці, волонтери,  
Зброя, танки, бетеери,  
Що зламалось – зремонтуєм!  
Що немає – то змайструєм!  
А що змайструвати не зможем –  
Добрі люди допоможуть.  
Проти Ірода з катами  
Цілий світ стає із нами!  
Ірод, гелю, лалалалала!



Воїн-доброволець вказує Іроду та його Генералам їхнє місце

**Ірод:**  
Ви знаєте дорогенькі,  
ето всьо харашо,  
Схід і Захід разом...  
Я вас легко розділю,  
я то все вмюю  
От дивіться один на одного,  
той чурка, той піндос,  
той гризун, той ще якийсь,  
недоразвітий...  
Бей жідов, спасай Россію  
Я це добре розумюю!

**Жид:**  
Ще раз ляпнеш про жида,  
Буде з тебе лобода!  
Всі жиди тепер – герої  
В добровольчій батальйоні.  
У суботу ми зібрались,  
І з рабином пошепталась.  
І з тобою, царю Ірод,  
В синагозі розібрались.  
Нехай знає цілий світ:  
Ірод, ти – антисеміт!  
За тобою, клятий фюрер  
Петля плаче, аж димить.  
Вчора був я програмістом,  
Підприємцем і артистом,  
А тепер я – на війні,  
І в шабат, і в будні дні.  
І чеченці, і татари,  
Білоруси і мадяри,  
Разом проти лиха стали,  
Кров з гранатами змішали.

І тепер в нас всіх єдина  
Наша мама – Україна!  
Перед Іродовим військом  
Всі ми браття українські  
Разом йдем до перемоги  
А в суботу – в синагогу...

**Генерал 1:**  
Ми, канєшна, постреляєм,  
Кого треба – повбиваєм!  
Тільки щось мені сци...  
щось мене турбує...  
Щоб нам тут не наваляли...

**Ірод:**  
Ха, останній довод королеї...  
Де мій чорний чемоданчик?  
З атомною кнопкой?  
Щас Америку розрушу,  
Закушу Європкой!

**Генерал 2:**  
Брате, щось мені не в кайф  
Ірода істерики...  
В мене дачка на Мальдівах,  
Бізнес у Америці...

**Генерал 1:**  
В мене бабки у Швейцарії,  
Дом в Лондоні ставиця,  
Так що Ірода ідея  
І мені не нравиця...

*(Арештовують Ірода)*

**Ірод:**  
Пацани, за шо?

**Генерали:**  
Замолчіть навекі!  
Ми – кремльовські правосекі!  
Слава Нації! Смерть ворогам!

**Генерал 1:**  
Українці – ми хароші,  
Нам не треба слави й грошей!  
Ми вам Ірода впіймали,  
Щоб його ви покарали.

**Генерал 2:**  
Ми же вам усі – брати!  
(Якщо добре пошкребти)...  
Ну а то, що вкрали Крим, –  
Не сердіться – хрен із ним!

**Волонтер:**  
Таких братів ми добре знаєм:  
Тільки спину підставляєм –  
Пазурів в печінку маєм!  
Сьгодні брат – а завтра кат!  
Отакі вони...  
Ідіть братайтесь з вовками,  
З шакалами та пацюками,  
З мечем прийдете –  
Порубаєм!  
А Ірода вже смерть чекає!

**Смерть:**  
Чаклюють мольфари  
Січневу пургу,  
І гине, як мух  
Генерал ГРУ!  
Сніжком мерехливим  
Доріжка димить,



Смерть забирає Ірода до пекла.

Вантаж номер двісті  
До мордора мчить.  
Стрічки колорадські,  
І зірочки в ряд,  
В бліндаж окупантський  
Потрапив снаряд.  
Добре тому окупанту  
У кого одна нога,  
І не треба воювати  
І не треба сапога.  
В Україну їдуть танки  
А назад – в гробах  
Останки.  
Так воно завжди буває,  
З тим, хто совісті не має.  
Під себе гріб все життя:  
Аж гульк – а на порозі є!  
Що, тремтиш – в штани наклав?  
Що ж ти, Іроде, чекав?  
Усі гріхи твої я знаю:  
Тебе до пекла забираю.  
Не страшно тому помирати,  
Хто жив добром:  
То смерть – як мати!  
Хто землю рідну захищає,  
Живи – герої не вмирають!

**Янгол:**  
Слава Богу, добрі люди,  
Нехай зла в душі не буде!  
Не лякайтесь, не журіться,  
Разом з нами звеселіться!  
Пам'ятайте повсякчас:  
Бог живе посеред нас!  
Не в палацах, а у сінци,  
Всюди, де є українці!  
І на полі, і в долу,  
І у нашому Криму,  
І у нашому Донецьку,  
І в районі чернівецькім!  
І у Києві, в Одесі,  
І у Львові, і в Торезі.  
У Канаді, і в Європі,  
Серед воїнів, в окопі!  
Волонтерам – помагаєм!  
Нас, артистів – надихаєм!  
Коло тата, коло мами,  
Коло діток наших з вами,  
З вами ми тепер – єдині,  
Божі діти України!  
Христос Народився!  
Славимо Його!

*(Колядка «Радуйся земле»)*

**Староста:**  
Ми вертеп вам показали  
І з Різдрвом вас привітали  
Дай Вам Боже жити вік,  
Зустрічаймось через рік!

## Петр Главачек, Михайло Фесенко (Не)щасна Україна



Книга розповідає про особистості Українського вільного університету у Празі 1921–1945 років. Вона була створена на основі однойменної виставки, організованої на філософському факультеті Карлового університету з нагоди

70-ї річниці суперечливого переїзду цього українського навчального закладу з Праги до Мюнхена. За посередництва біографів його професорів і доцентів, часто видатних українських вчених та інтелектуалів, вона хоче празькому академічному товариству, ширшій чеській

громадськості та місцевій українській громаді нагадати про світлі та темні сторінки долі українського екзилу під час історичних турбулентцій першої половини 20-го століття і його внесок у чеську та європейську науку і культуру. Це відбувається і у той час, коли сучасна Україна на очах Європи прагне підтримувати демократію і свободу, бореться за власну самостійність, незалежність і міжнародну правоздатність. Книгу можна вважати символічним відкриттям однієї з глав багатозарової історії чесько-українських відносин. Видавництво Карлового університету у Празі, філософський факультет, 2015 рік, ціна 171 крона.

Вл. інф.

Олена Лань

## Бурдибач, або Той, хто живе у черевіку



Авторка – українська журналістка, яка проживає у Празі, і це – чеський переклад, здійснений Світланною Коубовою, її книги про бурдибачів. У 2012 році вона вийшла у видавництві «Апріорі» і стала своє-

рідним українським «Гаррі Поттером». Образи мавок, нявок, чугайстрів та домовиків втілів у кольорових малюнках художник Ян Лауко Скорка, для якого «Бурдибач» став першим досвідом ілюстрування літературного твору. Вийшла книга у видавництві «Міракулум», має 160 сторінок і коштує близько 312 крон. Це – історія про хлопчика Микиту, який випадково опиняється серед вільного лісового народу бурдибачів. «Історію я вигадала ще тоді, коли працювала кореспонденткою газети «Високий Замок» у Львові і писала про слов'янських демонів. Ми мало про них знаємо, і все ж вони відображають світосприйняття предків», – розповідає авторка.

Бурдибачі були спочатку домашніми гномиками і допомагали господарю. Але люди перестали поважати їх, і вони поселилися в лісі, а до будинків приходять лише зрідка, вночі,

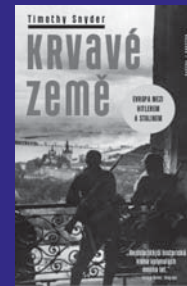
і забирають звідти все, що не лежить на своєму місці. Вони наводять страх на маленьких нечупар і є таємними союзниками мам. Бурдибачів можна зустріти у черевіках, вони володіють магією: зменшують різноманітні речі, щоб легко переносити, обертаються на сов і літати. А Микита – допитлива, смілива, добра дитина, яка захищатиме інших. Потрапляє Микита до казки випадково: перевдягнувся у костюм ведмежати, заснув на підлозі, і бурдибач Матвій прийняв його за іграшку, зменшив та забрав з собою. А повернути людську подобу можна лише на повню.

Олена Лань розповідає про читацьку реакцію: «Часом трапляються смішні історії. Одна мама написала мені, що знайшла сина спати під ліжком. Він чекав там на бурдибача, щоб віднести його до зачарованого лісу. Інший хлопець почав прибирати іграшки і повчав батька, що треба чистити черевіки. Інший хлопчик, який не приніс додому зі школи всі олівці й ручки, казав: це не я, це – бурдибач». Вже готова й друга частина книги. Тут демони звільняються викрадену подругу бурдибача. Це еко-казка, де оживають винищені людиною тварини і жадають помсти.

Петр Горнік

Тімоті Снайдер

## Криваві країни. Європа між Гітлером і Сталінім



Між двома імперіями – гітлерівською та сталінською – знаходяться криваві країни. Менш ніж два десятиліття було достатньо, щоб тут через політику двох «вождів» загинуло 14 мільйонів людей. Загалом зростають загальні знання про події тридцятих і

сорокових років на території сучасної Польщі, України, Білорусі та країн Балтії, однак вони все ще уявляються як окремі явища: український голодомор після сталінської колективізації, Катинь або так зване «остаточне рішення»... Широкий, системний погляд Тімоті Снайдера на історію даних земель є новиною. Наступність катастроф, які пройшлися цими територіями, не можна пояснити через окремі відомості або історії окремих народів, а тільки через особливу позицію цих країн у Європі, а також історичними причинами, мотивами двох тоталітарних ідеологій, намірами та методами двох диктаторів і їхніми взаємозалежностями. Це – перша синтетична монографія, яка вивчає взаємодію цих всіх сумних обставин, в результаті чого виникла найбільша демографічна та гуманітарна катастрофа людства. Автор отримав ступінь доктора в Оксфордському університеті, працював в Парижі, Відні, Варшаві та Гарварді. Професор історії Єльського університету. Його попередні книги дуже популярні і отримали численні нагороди. Тімоті Снайдер живе в Нью-Гейвені, штат Коннектикут. Книга вийшла англійською у 2010 році під назвою «Bloodlands». Чеською у перекладі Петрушки Шустрової її видали видавництва «Простір» та «Пасека» у 2013 році. Книга зайняла 3 місце в опитуванні кращих книг газети «Лідове новини». Її можна придбати за 380–414 крон в інтернет-книгарнях, скажімо «Космас», доступним є й електронний варіант книги за 199 крон.

Вл. інф.

**Пороги** – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 12/2015-2016, рік XXIII-XXIV. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/. Номер готували: Богдан Райчинець, Юрій Ключівський, Михайло Топоров, Олег Діба, Оксана Чужа, Олександр Гаврош, Олександр Дрбал, Віктор Пащенко, Олекса Лівінський (на громадських засадах). Використовуються повідомлення інформантів та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова, Мартіна Донатова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: г. о. Українська ініціатива в ЧР, ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР, uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Тел.: +420221419821. Ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. Реєстрація: МК ЧР/7044. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh domu, říční práh. Č. 12/2015-2016, ročník XXIII-XXIV. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Jurij Klučivský, Mychajlo Toporov, Oleh Dyba, Oksana Čuža, Olexandr Havroš, Olexandr Drbal, Viktor Paščenko, Olexa Livinsky (dobrovolně). Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, Martina Donátová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: o.s. Ukrajinská Inicijativa v ČR, DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz. www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800, registrační číslo: MK ČR/7044.

Realizace projektů  
Spolupráce v oblasti  
technologií, výzkumu  
a humanitární pomoci



Щиро запрошуємо на Традиційний український бал в Празі

**Srdečně Vás zveme na tradiční  
ukrajinský ples v Praze**

**Маланка | Malanka 2016**

**27 лютого 2016, 18.00 год.**

**у програмі | program**

**оркестр «Іршавська дитяча школа інструментів»  
orchestr Iršavské dětské školy nástrojů**

**празькі колективи «Ігніс», «Джерело» та інші  
pražské soubory Ignis, Džerelo aj.**

**до танцю гратиме гурт Михайла Золотухи  
«ГОВЕРЛА» місто Стрий  
k tanci hraje skupina Mychajla Zolutuchy HOVERLA, město Stryj**

**українська лотерея | ukrajinská tombola**

**великий зал готелю «Ольшанка» | velký sál hotelu Olšanka  
Táboritská 23, Praha 3  
початок | začátek 18.00  
трамвай | tramvaj: 5, 9, 26, 55, 58**

vstupenky lze zakoupit:

Kancelář Ukrajinské iniciativy, Vocelova 3, Praha 2, tel.: 777 212 237  
Kancelář Odborů a Byznys klubu, Argentinská 38, Praha 7, 773 511 151  
Prodejní kancelář Praha-Florenc, pokladna č. 4, Křížkova 6, Praha 8, tel.: 608 822 892  
Prodejní kancelář Praha-Želivského, kancelář u stanoviště č. 2, Izraelská, Praha 3, tel.: 777 228 990

квитки можна придбати:

Офіс Української ініціативи, вул. Воцелова 3, Прага 2, тел. 777 212 237  
Офіс Профспілок і Бізнес клубу, вул. «Argentinská 38», Прага 7, метро «Holešovice», тел.: 773 511 151  
Офіс продажу Прага-Флоренц, каса № 4, вул. Кржіжікова 6, Прага 8, ТЕЛ.: +420 608 822 892  
Офіс продажу Прага-Желівського, офіс на платформі № 2, вул. Ізраельська, Прага 3, ТЕЛ.: 777 228 990  
вартість квитка | cena vstupenky 300 Kč

вартість квитка | cena vstupenky 300 Kč

інформація | informace

тел. | tel: 777/212237 | uicr@centrum.cz | [www.ukrajinci.cz](http://www.ukrajinci.cz)

**До зустрічі на «Маланці» | Těšíme se na setkání na Malance**

Українська ініціатива в ЧР, Українські профспілки в ЧР, Український бізнес клуб в ЧР, REGA & R, s.r.o

